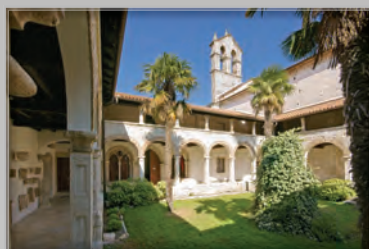

fraternitas

GLASILO HRVATSKE PROVINCIJE SV. JERONIMA FRANJEVACA KONVENTUALACA

Br. 3/2013

kazalo

Uvodno slovo

JESENSKI »ISPIT SAVJESTI«	3
PODSJETNIK NA SKORA DOGAĐANJA	4

Provincijski kapitul

SAZIVNO PISMO O. GENERALA	5
PRIPREMNI RADOVI	6
PRETKAPITULARNA KOMISIJA	7

Iz našeg Reda

ŠESTOGODIŠNJI PLAN REDA (ŠPR)	8
PAPA FRANJO U ASIZU	10

Naše redovništvo

PORUKE IZ RIMA	11
PLENARNA SKUPŠTINA HKVRPP-A NA SVETOM DUHU	12
REDOVNIČKI DANI	13
PERIODIČNE PUBLIKACIJE HKVRPP	13

Naša Provincija

34. SJEDNICA DEFINITORIJA	14
IZVANREDNA SJEDNICA DEFINITORIJA	15
35. SJEDNICA DEFINITORIJA	15
PROSLAVA DANA PROVINCIJE	16

Naši susreti

TREĆI PASTORALNI KOLOKVIJ	17
DANI TRAJNE FORMACIJE 2013.	19
MARIJA FEST 2013.	20

Događanja

MLADA MISA FRA JOSIPA PETONJIĆA	21
FRA MILAN GELO U NJEMAČKOJ	21
OSLIKAN ZID ŽUPNOG IGRALIŠTA	21

JEDNOSTAVNI ZAVJETI U ASIZU	22
DANI OTVORENIH VRATA	22

Izlog

NOVA IZDANJA I RADOVI BRAĆE	23
NAŠA IZDANJA 2010.-2013..	23
POVIJEST FRANJEVAŠTVA	25

Prilog

PREDSTAVLJANJE »FRANJEVAČKIH IZVORA«	26
---	----

— — —

**UZ SVETKOVINU
SVETOG OCA FRANJE
SVOJ BRAĆI
U DOMOVINI I INOZEMSTVU
ISKRENE ČESTITKE:
GOSPODIN NAM DAO SVOJ MIR!**

Fraternitas
službeno glasilo
Hrvatske provincije sv. Jeronima
franjevac konventualaca

Br. 3/2013

Izdaje:
Hrvatska provincija sv. Jeronima
franjevac konventualaca
HR – 10000 Zagreb, Sveti Duh 31
tel. (01) 3771 888; fax (01) 3773 754
www.ofmconv.hr
ofmconv@ofmconv.hr

Uredio i odgovara:
Ljudevit Anton Maračić
Sveti Duh 31, 10000 Zagreb

Tisak:
Denona d.o.o., Getaldićeva 1, Zagreb

ISSN 1332-7941

uvodno slovo

JESENSKI »ISPIT SAVJESTI«

Pomalo neobična i nelogična konstrukcija u gornjem naslovu. Jesen je redovito vrijeme započinjanja, a ispiti se polažu obično na kraju određenog razdoblja. No, ono što je redovito ponekad može biti neredovito, i ono što je obično može postati neobično. Zato bih ovo kratko uvodno razmišljanje želio prožeti ispitivanjem nekih činjenica koje je naše provincijsko bratstvo doživjelo u neposredno prošlom razdoblju ili se ostvaruju u trenutno sadašnje vrijeme. Dvije su činjenice, koje posebno izdvajam, a koje nam mogu poslužiti povodom razmišljanja i poticajem za daljnju djelatnost. U prvom redu predmet je tog ispita savjesti neposredni čin službenog otvaranja kapitulskog razdoblja, koje se uprava događa. A potom, ne manje važan ispit je stanja našeg pastoralnog zvanja, koje bi moralo uzbuniti naše uspavane savjesti.

Najprije, da krenemo obrnutim smjerom, poziv na »ispit savjesti« pobuđuje posebice *stanje s pastoralom zvanja*. Gledajući statistike, mi čak ni ne bismo trenutno trebali biti odveć uznemireni brojem naših mladih koji su proteklih godina pokušali na naša vrata. Ove godine Provincija je dobila jednog mladomisnika, uskoro će dobiti novog đakona, dvojica klerika na svetkovinu sv. Franje trebala bi položiti svečane zavjete, tri novaka u Asizu su položila prve, jednostavne zavjete, godinu novicijata u Asizu upravo su započela dvojica naših novaka (od kojih jedan, nakon gotovo astronomski dugovječnog prekida, želi biti redovnički brat nesvećenik). Doista, ove činjenice raduju, pomalo nas – ako se usporedimo s većinom europskih provincija – ispunjavaju ponosom, kao što sam i ja to nedavno iskusio kad su prigodom polaganja prvih zavjeta u Asizu, od trinaest kandidata čak trojica bila iz naše provincije i predstavljala najbrojniju skupinu po pojedinoj provinciji. Osjetio sam tada pomalo, neću reći, zavidni pogled, nego oči mnogih uperenih nostalgичno u naše mlade. No, to je samo sjajnija strana medalje. A druga nije

baš tako blistava. Ono što izaziva zabrinutost jest gorka činjenica da ovog ljeta na vrata naših odgojnih ustanova nije pokucao ni jedan kandidat. Ni u sjemenište, ni u postulaturu. Istini za volju, bilo je nekoliko molbi kandidata, ali zbog (ne)kvalitetne ponude odustalo se od njihova primanja. Već dosta dugo ne pamtim ovoliki »vakuum« u inicijalnoj formaciji naše Provincije. Istina jest da se kriza malih sjemeništa sve više osjeća u brojnim našim biskupijama i provincijama, neki već odustaju od takvih iskustava, ali osim dvojice naših maturanata koji unose nešto života u malo sjemenište, ono zjapi prazno. Isto tako se dogodilo je s kandidatima za postulaturu. Naš jedini zasad provjereni put zainteresiranja mladih prolazio je kroz tzv. »Dane otvorenih vrata«. Možda nam se baš i zbog toga, čim se ove godine zbog određenih nesporazuma odustalo od tog iskustva, dogodio potpuni »vakuum« u postulaturi. Zbog toga već na početku jeseni postavljam svima ovaj »ispit savjesti«: koliko smo pojedinačno učinili u pastoralu zvanja ili možda sve prebacujemo na leđa odgovornosti onih kojima je povjerena ta briga? Vjerujem da će osjećaj zabrinutosti ustupiti mjesto želji da se nešto poduzme, pa bi ova zabrinjavajuća činjenica mogla ustupiti mjesto zauzetijem poticaju na revnijem angažmanu svih nas.

Potom, tu je neposredni *početak kapitulskog razdoblja*, koje upravo pokreće svoje pretkapitulske radnje, kao što je izbor zastupnika za provincijski kapitul i zajednički izbor novoga provincijalnog ministra. I tu dobro dođe »ispit savjesti«, dokaz zrelosti naših razmišljanja i odlučivanja. Naše zakonodavstvo ne samo da ne zabranjuje razgovor o tim temama, nego čak pospješuje zrelo promišljanje o mogućim kandidatima. Nije to poziv i poticaj na okupljanje »u zakutcima«, kako se na jednom mjestu aludira u jednom franjevačkom spisu, već otvorena i dobronamjerna izmjena misli i prijedloga. Ne u smislu kritiziranja, čak i mogućeg ogo-

varanja, nego konstruktivnoga građenja prijedloga za izbor. Možda će to iznjedriti brže i zrelije rješenje nego da se sve to prepusti na odluku samome provincijskom saboru. Nadam se da me nitko neće krivo shvatiti i zlonamjerno tumačiti.

U tom smislu pozivam svu braću da se rado i često pomole Gospodinu. Neka nam po zagovoru sv. Franje Asiškoga, čijemu se blagdanu sve više bližimo, Duh Gospodnji pomogne i u obavljanju

ovoga jesenskog »ispita savjesti«, čak i prije nego što ćemo početkom Došašća za uspjeh i blagoslov Kapitula biti i službeno pozvani na molitvu, osobnu i zajedničku, u našim srcima i našim zajednicama. Gospodin nam svima dao mirnu, radosnu i plodonosnu jesen!

*Fra LJUDEVIT MARAČIĆ,
provincijalni ministar*

Blaženi Miroslave Bulešiću, moli za nas!

(Beatifikacija Sluge Božjega – Pula, 28. rujna 2013.)

ČESTITKE ZA 80 GODINA ŽIVOTA!

U srijedu, 10. listopada, naš subrat, fra Alfons Janeš, član samostanskog bratstva Bezgrešnog Srca Marijina u Vinkovcima, navršava 80 godina života (rođen je 10. listopada 1933. godine). To je treći član naše Provincije koji prelazi dobnu granicu od osamdeset godina života. Prigoda za iskrenu čestitku, dobre želje i bratsku radost! Neka ga Gospodin uščuva u zdravlju, snazi i radosti! Exaudiat te, Dominus, in die tribulationis, protegat te nomen Dei nostri... – Uslišio te Gospodin u dan nevolje, štitilo te ime Boga našega...

PODSJETNIK NA SKORA DOGAĐANJA

- **14. rujna, Asiz:** Početak godine novicijata. Među kandidatima i dvojica naših ovogodišnjih postulanata: Vilček Novački i Antun Radovanić. Redovničko oblačenje predviđeno je tjedan dana kasnije, u subotu 21. rujna;
- **30. rujna, Zagreb:** Proslava Dana Provincije;
- **3. listopada, Zagreb:** Molitveno bdjenje u kapeli Svetog Duha, uoči svečanih zavjeta i đakonskog ređenja, s početkom u 21 sat. Bdjenje priređuju klerici s magistrom;
- **4. listopada, Zagreb:** Polaganje svečanih zavjeta dvojice naših klerika: fra Stjepana Brčine i fra Filipa Pušića;
- **5. listopada, Zagreb:** Đakonsko ređenje fra Vladimira Vidovića u zagrebačkoj katedrali;
- **od 7. do 11. listopada, Zagreb:** Dani trajne formacije;
- **12. listopada, Trakošćan,** Susret/srečanje hrvatskih i slovenskih klerika;
- **15. listopada, Zagreb:** Predstavljanje nove knjige »Vjerujem...« fra Ivana Karlića;
- **18. listopada, Cres:** Jesenska sjednica Komisije za odgoj i obrazovanje;
- **od 15. do 17. studenoga, Zagreb:** Dani otvorenih vrata;
- **od 18. do 21. studenoga, Beč:** Jesensko zasjedanje CEC-a, uz sudjelovanje fra Miljenka Hontića i fra Ljudevita Maračića.

provincijski kapitul

SAZIVNO PISMO O. GENERALA

(u hrvatskom prijevodu)

GENERALNI MINISTAR
Reda male braće konventualaca

Prot. N. 346/13

FRA LJUDEVIT MARAČIĆ,
provincijalni ministar Hrvatske provincije

Predragi brate,

budući da je pristiglo vrijeme za izbor provincijalnog ministra i ostalih poglavara i dužnosnika Hrvatske provincije sv. Jeronima, sazivam Redoviti provincijski kapitul u dane 9. ožujka 2014. i sljedećih dana, u mjestu koje će odabrati Provincijski definitorij.

Pojedinoj braći koja moraju sudjelovati u kapitulskim radovima treba dati do znanja da se određenog dana nađu na naznačenome mjestu, osim ako ne budu spriječeni teškim razlogom, koji treba priopćiti predsjedniku Kapitula.

- a) Izbornici redovitoga provincijskog kapitula, prema propisu Ustanova našeg Reda br. 183,2, jesu:
 - *po službi*: Generalni ministar ili njegov zastupnik, Provincijalni ministar, bivši provincijalni ministar koji je na posljednjem redovnom kapitolu završio svoju službu, provincijski definitori;
 - *po izboru*: Zastupnici izabrani prema Generalnim statutima.
- b) Provincijski ministar neka što prije naredi svoj braći Provincije da pristupe izboru zastupnika prema prethodno odabranoj shemi, vjerno se držeći toga.
- c) Kapitulske sjednice neka se odvijaju prema propisima Ustanova i Direktorija za slavljenje provincijskog kapitula. Ostalo će rasporediti predsjednik kapitula, koji ima i ovlast razriješiti svojim autoritetom sumnje koje bi mogle iskrsnuti pri tumačenju kapitulske procedure. Istom predsjedniku treba predati, u dvostrukoj kopiji, sva izvješća, jedno za Generalni arhiv Reda, drugo za Provincijski arhiv.
- d) Zapisnik kapitula, koji vodi tajnik kapitula, preveden na talijanski jezik, treba što prije odaslati Generalnom tajništvu.

Prvog dana kapitula neka se u svakom samostanu Provincije slavi misa Duha Svetoga da se isprosi božanska pomoć.

U međuvremenu, dok zazivam od Gospodina sretan ishod skoroga provincijskog kapitula, od sveg srca šaljem tebi i svoj braći tvoje Provincije serafski blagoslov.

Rim, kod Svetih apostola, 14. rujna 2013.

Fra Marco Tasca, generalni ministar
Fra Vincenzo Marcoli, generalni tajnik

PRIPREMNI RADOVI

Zagreb, 16. rujna 2013.

Br. 205/13/PKap

Predmet: Redoviti provincijski kapitul

Poštovana i draga braćo,

na blagdan Uzvišenja sv. Križa, 14. rujna ove godine, Generalni ministar našeg Reda franjevac konventualaca, fra Marco Tasca, uputio je našem Provincijalnom ministru, fra Ljudevitu Maračiću SAZIVNO PISMO kojim je službeno najavio početak i održavanje našega Redovitoga provincijskog kapitula, 9. ožujka i sljedećih dana iduće godine. U pravitku prilažem prijevod ovoga službenog dokumenta prispjelog u talijanskom izvorniku.

O. General u daljnjem tijeku svojega Sazivnog pisma prepušta Definitoriju izbor mjesta, a budući da se većina članova Provincijskog kapitula prethodnog saziva na završetku kapitulskih radova 2010. godine već izjasnila da to bude u zagrebačkom samostanu Svetog Duha, ovime samo potvrđujem da će se, bar prvi dio Kapitula, održati u Zagrebu, dok će se o drugome dijelu Kapitula, kao i o vremenu njegova održavanja, izjasniti i odlučiti kapitulska većina pri kraju rada njegova prvog dijela.

U Sazivnom pismu nalaže se Provincijalnom ministru da se što prije pristupi izboru zastupnika, prema shemi koju je Provincija prethodno odabrala, držeći se vjerno njezinih propisa. Podsjećam na odredbe naših Provincijskih statuta u vezi s time:

Br. 61 – Izbor osamnaestorice zastupnika za redoviti provincijski kapitul vrši se prema trodjelnoj listi, tj. »per collegia tripartita«, kako to propisuju Generalni statuti u br. 142-143 (Ustanove 184,3).

Br. 62 – Izbor ministra provincijala vrši se na način izravnog izbora »per epistolam«, kako to propisuju Generalni statuti u br. 124,3-B. Ako u prvom izbornom krugu nitko ne bude izabran, ili ako izabrani ne prihvati izbor, biranje se ponavlja jedan ili dva puta (Ustanove, 184, 1-2; Generalni statuti, 124,1).

Br. 63 – Sva braća imaju pravo dostaviti svoje pismene prijedloge i primjedbe, bilo na redoviti, bilo na izvanredni provincijski kapitul.

Draga braćo,

propisi su jasni, nije potrebno opterećivati ih dodatnim tumačenjima. Iskustvo prethodnih kapitula potvrđuje da u pripremnim radnjama nije bilo većih teškoća ili nejasnoća, pa se valja nadati da toga neće biti ni ovog puta. U duhu odredbi Generalnih statuta naš Definitorij Provincije na netom održanoj sjednici, 10. rujna ove godine, izabrao je tročlanu Komisiju koja ima zadatak pripremiti sve što se tiče izbora, bilo zastupnika, bilo provincijalnog ministra. To su: fra Nikola Jureta, fra Tomislav Glavnik, fra Željko Klarić. Oni će uskoro održati svoju konstituirajuću sjednicu (izbor predsjednika i tajnika), i potom odrediti način i rokove rada. Njihova je dakle zadaća pripremiti i proglasiti izbor zastupnika za redoviti provincijski kapitul, kao i izbor provincijalnog ministra putem listića, prema odredbama Ustanova, Generalnih i Provincijskih statuta, predviđjevši mogućnost tri kruga izbora provincijalnog ministra, zbog čega njihov rad treba početi što prije.

Na spomenutoj sjednici Definitorija zaključeno je da se uobičajene molitve za provincijski kapitul kao liturgijski zazivi kod Jutarnje i Večernje uvedu prvim danom Došašća, o čemu će braća pravovremeno biti obaviještena i dobiti primjerak s tim zazivima. Osim toga podsjećam na odredbu Generalnog ministra iz Sazivnog pisma našega Kapitula, kako treba na prvi dan održavanja Kapitula u svim samostanima Provincije namijeniti jednu svetu misu u čast Duhu Svetome. Budući pak da je naznačeni dan, 9. ožujka

2014. nedjelja, iz praktičnih razloga preporuča se braći da spomenutu misu odsluže dan kasnije, 10. ožujka, kada zapravo i počinje stvarni dio rada prvog dijela kapitulskog zasjedanja. Zato podsjećamo samostanske poglavare ili one koji vode brigu o služenju svetih misa, da što prije u knjigu misnih nakana za sljedeću godinu upišu na dan 10. ožujka 2014. nakanu Duhu Svetome za uspješan i plodan rad Kapitula.

Draga braćo,

želim iskreno da ovo pretkapitulsko vrijeme pripremni radnji, naših razmišljanja, dogovaranja i odlučivanja, provedemo vedro, bratski i dobronamjerno. Srdačno vas pozdravljam, želeći svima da nam Gospodin dadne svoj mir!

Odani u Gospodinu i bratu Franji

*Fra Ljudevit Maračić,
provincijalni ministar*

PRETKAPITULARNA KOMISIJA

Zagreb, 11. rujna 2013.
Br. 204/13/PKap

Predmet: *Tročlana pretkapitularna komisija*

Fra NIKOLA JURETA, Sisak
Fra TOMISLAV GLAVNIK, Molve
Fra ŽELJKO KLARIĆ, Zagreb

Na redovitoj sjednici Definitorija Provincije razmotrene su radnje koje prethode održavanju redovitoga provincijskog kapitula, koji počinje za nešto manje od šest mjeseci. Čim stigne sazivno pismo Generalnog ministra, koji je jedini ovlašten sazvati redovite provincijske kapitule, započinje službeno pretkapitulsko vrijeme. Prema Generalnim statutima (124 b/1; 134,2; 142,c) na Definitorij spada izbor i postavljanje tročlane komisije braće koja će se pobrinuti za neke pretkapitulske radnje, kao što je izbor zastupnika za kapitul i izbor pismenim putem novoga provincijalnog ministra od strane sve braće Provincije (uz predviđena moguća tri kruga izbora).

Definitorij je na prijedlog Provincijalnog ministra, koji se prethodno posavjetovao s mogućim kandidatima, izabrao trojicu braće kojoj se povjerava ova ne toliko teška, ali delikatna dužnost. To su (po precedenciji): fra Nikola Jureta, fra Tomislav Glavnik i fra Željko Klarić. Ovime se službeno o izboru obavještavaju sva trojica predložene braće, koja će na svojoj prvoj sjednici, čim stigne Sazivno pismo Generalnog ministra, biti pozvana na svoju prvu sjednicu u Zagrebu, gdje će sami izabrati svojeg predsjednika i tajnika Komisije. Toj prvoj sjednici prisustvovat će na početku i Provincijalni ministar. Inače, u svojem djelovanju ova Komisija potpuno je samostalna i ne podliježe kontroli provincijske uprave. Jedino odgovara Generalnom ministru kao predsjedniku prvog dijela redovitoga provincijskog kapitula.

U nadi da će sve teći glatko i bez nedoumica, unaprijed zahvaljujem svoj trojici, u očekivanju poziva na prvu sjednicu čim stigne iz Rima službeno pismo saziva kapitula. Bratski pozdravlja, odani u Gospodinu

*Fra Ljudevit Maračić,
provincijalni ministar*

iz našeg reda

ŠESTOGODIŠNJI PLAN REDA (ŠPR)

Generalni kapitul, održan u drugoj polovici siječnja i prvoj polovici veljače, ovlastio je Generalnu upravu da na temelju kapitulskih zaključaka razradi i ponudi Šestogodišnji plan Reda (ŠPR). Ovih dana svi su izbornici toga Kapitula dobili nacrt ŠPR-a, koji je razradila Generalna kurija uz sudjelovanje predsjednika konferencija i federacija. U popratnom dopisu, koji je dobio i naš provincijalni ministar, fra Ljudevit, pozvani su svi sudionici Generalnog kapitula da pažljivo prouče ponuđeni nacrt i eventualne primjedbe ili dopune dostave Generalnom tajniku Reda najkasnije do svetkovine sv. Franje, kako bi se potom pristupilo posljednjoj reviziji i objavio Šestogodišnji plan Reda za tekuće šestogodište (2013.-2019.). Premda je materijal dostavljen izravno samo izbornicima posljednjega Generalnog kapitula, mislimo da je korisno već sada braću upoznati s nacrtom, od kojega se zasigurno mnogo neće razlikovati ni definitivni tekst dokumenta, koji ćemo – odmah po prispjeću – prevesti, tiskati i dostaviti svoj braći.

»To je prvi put kako poduzimamo nešto slično, kako bi se uključili svi kapitularci u sudjelovanje u završnim zahvatima na dokumentu, prije nego što službeno bude predstavljen cijelom Redu«, piše o. General. Potom podsjeća na želju Kapitula, izraženu u završnoj Poruci braći Reda, da se »ponovno krene od Evanđelja«, priznajući da to »mora doći prije svakog oblika života, prije svake službe i svakog poslanja«. U tome nas ohrabruju, ističe o. General, »primjer, simbolički potezi i poticaji pape Franje, da se 'usudimo' obnoviti svoju zauzetost i kao pojedini fratri i kao Red, te bismo tako postali znakovi i svjedoci nade, vjere i ljubavi, koji izviru iz života nadahnuta i usredotočena na 'radosnoj novosti' Gospodina našega Isusa Krista, a po primjeru Franje Asiškoga«.

Generalni ministar potiče bivše kapitulare da prouče nacrt i, ako imaju primjedbe i nadopune, poziva ih da ih dostave.

Naslov je cjelokupnog projekta *Živjeti Evanđelje*. A da bi se ono živjelo danas, »kako to od nas Pravilo traži, Generalni kapitul određuje da će prioritet Reda u svojoj formativnoj zauzetosti sljedećeg šestogodišta, prema drugom zaključku Generalnoga kapitula, biti *rast našega karizmatiskog identiteta Male braće konventualaca te na taj način pridonositi novoj evangelizaciji*. Povlaštena sredstva Šestogodišnjeg plana neka budu: obnova naših Konstitucija i vrednovanje 'Discepolato Franciscano' (smjernica Reda za odgoj i obrazovanje).«

U *uvodnom dijelu* Nacrta ističe se kako sva sredstva naznačena u ŠPR-u imaju eksperimentalni karakter, kako bi se što konkretnije doživjela stvarnost života, jer se samo obnavljajući tu stvarnost u svjetlu Evanđelja može pridonositi našoj karizmi i poslanju Crkve. U spomenutom nacrtu istaknute su inicijative i sredstva na općoj razini Reda (pri tom se ponajprije misli na središnju upravu Reda, animiranje konferencija i federacija, poticanje generalnih kuća kao i Kustodije svetoga Asiškog samostana). Na pojedine pak provincijske i kustodijske kapitule pada zadaća da odrede kroz svoje četverogodišnje planove način konkretizacije prioriteta i tematika na razini pojedinog brata, mjesne zajednice i same cirkumskripcije. To se odnosi i na razmišljanja o našem karizmatiskom identitetu danas i na razne inicijative za novu evangelizaciju koje se promiču u suglasju s mjesnom Crkvom.

»Živjeti Evanđelje« dakle predstavlja prioritet ŠPR-a. Braća koja su sudjelovala na Kapitolu u Asizu u završnoj Poruci cijelom Redu izrazila su želju da »ponovno krenu od Evanđelja«, svjesni da samo ako je Krist središte i smisao našeg života možemo biti franjevci »vjernici« i zato »vjerodostojni« u očima ljudi našeg vremena. Iz tog poticaja, piše u uvodnom dijelu Nacrta, nastaje hitnost da se živi vjera u našim zajednicama, smjerajući prema kakvoći života i na uzajamnom povjerenju među braćom. To može pridonijeti da naš život

postane lijep, jer će promicati bratske odnose, u kojima posebnu važnost privlači zajednička molitva, čitanje-molitva Riječi, dioništvo života i vjere na samostanskim kapitulima kao i sva sredstva koja nam ističe naša tradicija.

Nacrt ŠPR-a potom ističe *ciljeve i sredstva*.

A/ Od ciljeva, najprije:

1. *Obnova Konstitucija i Generalnih statuta*. U tome treba uključiti sva bratstva Reda, nudeći uvid i proučavanje obnovljenih tekstova. To valja obaviti pod aktivnim vodstvom odgovornih (ministri, gvardijani, referenti za cirkumskripcije, članovi CIRC-a, predsjednici konferencija i federacija). Kao sredstva: pripremiti shede za samostanske kapitule na temu obnovljenih tekstova Konstitucija, upriličiti susrete gvardijana, održati skupove konferencija, tematske susrete na razini konferencija/federacija. Za provjeru obavljenog rada treba sazvati izvanredni generalni kapitul sredinom šestogodišta.

2. *Vrednovati dokument o odgoju »Discepolato francescano«*, posebno naznake uvrštene u novi tekst dokumenta, kako bi se brzo moglo doći do njegove konačne verzije. U tom smislu kao sredstva mogu poslužiti savjetovanja unutar konferencija/federacija, cirkumskripcija i komisija za odgoj. Taj je posao povjeren najprije Generalnom tajništvu za odgoj i Međunarodnoj komisiji za odgoj. Novosti treba eksperimentirati u zajednicama početnog odgoja ali i u samostanskim bratstvima. Dokument valja proučiti i na razini konferencija, a po mogućnosti i na susretima defnitora, gvardijana i odgojitelja.

3. *Pitanje animacije* unutar konferencija/federacija i cirkumskripcija: valja premisliti načine animacije u raznim stvarnostima Reda (guidare le guide!). U tom smislu kao sredstva neka posluži revizija održavanja skupština konferencija, susreta predsjednika konferencija i federacija s Generalnim defnitorijem, susreta ovoga sa skupštinama konferencija/federacija. Razmotriti način animacije cirkumskripcija od strane generalnih asistenata, promicati djelatnosti oko formiranja gvardijana, daljnja razrada temeljnog nacrtu njihova tečaja i njihova predstavljanja odgovornima u konferenciji za formaciju gvardijana, pružanje pomoći u ostvaranju tečajeva na razini konferencija. Nastaviti s

projektom formacije i pripreme novih docenata i animatora za naša odgojna središta i tečajeve koje će promicati konferencije i federacije Reda. Ostvariti zaključak Generalnog kapitula o animiranju cirkumskripcija, konferencija, kako bi prepoznale braću prikladnu za formaciju, te u tom smislu, na razini konferencije, valja razraditi program prilagođen smjernicama »Discepolato francescano«, u suradnji sa središnjim uredima Reda. Poticati ministre da promiču kao prioritet hod formacije u odgojnim strukturama zajednički konferencijama i federacijama, pratiti cirkumskripcije i konferencije u programiranju, ostvarivanju i vrednovanju programa trajnog odgoja, što će omogućiti svoj braći da iskuse multikulturalnu dimenziju Reda.

4. *Solidarnost u Redu*, najprije s obzirom na personal: promicati suradnju među cirkumskripcijama na osnovi potreba i ovisnosti prisutnosti u karizmatском projektu, uz odgovarajuću pripravu strana. Kao sredstva predlažu se: učvršćenje novih misijskih prisutnosti otvorenih u posljednje vrijeme, priprava novih prisutnosti po mogućnosti u frankofonskoj Africi, Aziji i Jeruzalemu, nastavak »Projekta Europa« dijalogom europskih konferencija. Ohrabriti zajednička iskustva interkulturalnog tipa koja već postoje u Redu, posebno s obzirom na generalne kuće u Rimu i Asizu, kako bi imala odgojnu funkciju (duhovni život, stil bratskog i misijskog života, specifični apostolat, trajna formacija). U tom vidu valja pristupiti sklapanju ugovora koji se tiču rokova službe, zdravstvenog i mirovinskog osiguranja. – Ekonomsku solidarnost treba animirati središnja uprava, kako bi cirkumskripcije živjele solidarnost i pridonosile u fond namijenjen potrebama odgoja u najsiromašnijim dijelovima Reda. Kao sredstva služe zaključci Generalnog kapitula koji potiče sve cirkumskripcije da spremno pridonose dragovoljnim darovanjem na temelju godišnje kolekte ili preko dragovoljnog izvlaštenja (esproprio). Kapitul osim toga određuje da cirkumskripcije, u dogovoru s Generalnim defnitorijem, u povodu prodaje nekretnina ili primanja ostavštine ili donacija, odvoje u dobrotvorne namjene određeni postotak iznosa, u prilog fonda koji će se osnovati kao pomoć potrebama odgoja u najsiromašnijim dijelovima Reda, uvijek poštujući nakanu darovatelja. Kapitul isto tako određuje da svaka cirkumskripcija, pri četverogodišnjem programiranju, počevši od prvoga redo-

vitog kapitula, odredi, odobri i ostvari konkretan plan financijskoga ekonomskog izdvajanja u prilog spomenutog fonda koji će se uskoro osnovati.

B/ Drugi cilj odnosi se na *doprinosa novoj evangelizaciji* kao mala braća konventualci. Zajedno s ostalom Crkvom u tom smislu treba premisliti naš cjelokupni život i djelovanje u svjetlu poslanja koje je Gospodin povjerio apostolima, da budu njegovi svjedoci, da obraćaju i krštavaju, na tragovima iskustava Franje Asiškoga i povijesti našeg Reda. U tom smislu svaka konferencija treba produbiti temu doprinosa našeg Reda novoj evangelizaciji. Kao sredstva u ostvarenju ovog cilja predlažu se studij i razmišljanje nad motivacijama i teološkim perspektivama u vlastitom socio-religijskom okruženju. Treba izdvojiti opće prioritete, kriterije i metodologije koji odgovaraju našoj franjevačko-konventualskoj karizmi, naznačiti konkretna opredjeljenja u pojedinim cirkumskripcijama, promicati od strana konferencija i cirkumskripcija inicijative koje se odnose na kolbeovsku baštinu (kao što su moguća hodočašća, susreti, konferencije), uključivši i cjelokupnu Vojsku Bezgrješne, uz ono što će na razini Reda biti organizirano. U Nacrtu se spominje i poticanje tzv. zajednica-radionica, kako bi naša bratstva zaista postala mjesta dubokoga evanđeoskog svjedočenja, karizmatiskog izžarivanja i nove evangelizacije. Kao sredstva predlažu se zajedničko preispitivanje naše službe, prihvaćajući Papin poziv »da se izađe iz sakristije«, poboljšanje nekih vidova našeg identiteta kao što su molitva, siromaštvo, kakvoća bratskog života, izbor trijeznog stila života s obzirom na očuvanje prirode, otvaranje prihvatu i suradnji laika, dijeleći zajedničke pothvate gdje je to moguće, zauzetost u traženju da se postupa »dobro i zajednički« umjesto prosljeđivanja u individualnim opredjeljenjima, unatoč tome što se ovdje traži više vremena i snažniji napor, otvaranje raznim crkvenim pothvatima u projektima evangelizacije, posebno u dijalogu s cjelokupnom franjevačkom obitelji i ostalim redovničkim zajednicama, i konačno, sudjelovanje i prihvaćanje projekata evangelizacije koje drugi predlažu, a u kojima se i mi možemo prepoznati.

Na kraju Nacrta Šestogodišnjega plana Reda (ŠPR) podsjeća se na *neke nadnevke* koje valja poštivati u ovom razdoblju. To je najprije održavanje

izvanrednoga generalnog kapitula o Konstitucijama (svibanj 2016. ili siječanj 2017.) – Znanstveni međunarodni skup o baštini sv. Maksimilijana Kolbea s obzirom na opću Crkvu, Red i novu evangelizaciju. – Redovni generalni kapitul o Duhovima 2019. godine.

PAPA FRANJO U ASIZU

Zagreb, (IKA): Tiskovni ured Svete Stoli-ce objavio je program Papinoga pastoralnog pohoda rodnom gradu svetog Franje Asizu na svečev blagdan 4. listopada. Papa će u Asiz krenuti helikopterom iz Vatikana u 7 sati, a dolazak u Asiz predviđa se 45 minuta kasnije. U 8 sati će se u centru za rehabilitaciju Istituto Serafico susresti s djecom s poteškoćama u razvoju i bolesnicima. U 9 sati Papa će boraviti u privatnom posjetu svetištu Svetog Damjana, a u 9.30 u Biskupskom dvoru susrest će se sa siromasima, Caritasovim štíćenicima. Slijede privatni posjet crkvi Svete Marije Velike i bazilici Sv. Franje gdje će se Papa pomoliti na svečevom grobu. U 11 sati Papa će predvoditi misu na Trgu sv. Franje u Asizu. Nakon mise održat će se svečanost prinosa ulja za zavjetnu svjetiljku svetom Franji, zaštitniku Italije.

Popodnevni dio programa započinje u 13 sati ručkom sa siromasima, Caritasovim štíćenicima u centru na Trgu Doneggiani u bazilici Santa Maria degli Angeli. U 14.30 sati na programu je privatni posjet samotištu Carceri i molitva u ćeliji svetog Franje. U 15.15 sati papa Franjo će se susresti sa svećenicima, osobama posvećenog života i članovima pastoralnih vijeća biskupije u katedrali Svetog Rufina u Asizu. U 16.15 sati posjetit će kriptu u bazilici svete Klare gdje se čuvaju posmrtni ostaci svetice. Papa će se tom prigodom u tišini pomoliti pred raspelom svetog Damjana u istoj bazilici. U 17.30 sati Papa će posjetiti crkvicu Porcijunkula i moliti u tišini. Pola sata kasnije na Trgu ispred bazilike na programu je susret s mladima iz Umbrije. U 18.45 papa Franjo će boraviti u privatnom posjetu svetištu Rivotorto. U 19.15 helikopterom polijeće natrag u Vatikan.

naše redovništvo

PORUKE IZ RIMA

Pročelnik Kongregacije za posvećeni život, kardinal João Braz De Aviza, potkraj lipnja ove godine uputio je predsjedniku Hrvatske konferencije viših redovničkih poglavara i poglavarica o. Vinku Mamiću, pismo koje ovdje prenosimo u prijevodu.

Vatikan, 17. svibnja 2013.

Prečasni oče,

ovaj je dikasterij putem Apostolske nuncijature primio godišnje *Izvješće* o aktivnostima Hrvatske konferencije viših redovničkih poglavara i poglavarica (HKVRPP) te *Zapisnik* s 44. godišnje skupštine, koja je održana u Lužnici (Zagreb) 22. i 23. studenog 2012.

Čitali smo s velikom pažnjom ta dva izvješća, iz kojih izlazi na vidjelo bogatstvo i životnost posvećenog života u Hrvatskoj. Želimo Vam zahvaliti za njihovu cjelovitost koja nam omogućuje sve bolje upoznavanje Vaše stvarnosti i zajedno s Vama izraziti zadovoljstvo zbog postignutih rezultata. Potičemo Vas da zauzeto i ustrajno nastavite na tome putu računajući na našu blizinu.

Drago nam je istaknuti neke točke iz jednog i drugog. Tema Skupštine je bila »Crkva i redovnički život pred izazovima sekularizacije«; zanimljiva je to tema i bremenita dubokim sugestijama.

Predavač mons. Mate Uzinić, dubrovački biskup i predsjednik Komisije za ustanove posvećenog života i družbe apostolskog života Hrvatske biskupske konferencije (HBK), s velikom je stručnošću obradio tu temu, objašnjavajući termine i razlučujući s dubokom pronicljivošću razlike koje ona u sebi sadrži. Izražavamo napose svoje slaganje s pozivom da se na stvarnost ne gleda pesimistički, da se ne zauzima obrambeni ili, još gore, borbeni stav, već da se radije treba usredotočiti na pozitiv-

nu ulogu koju Crkva i redovnici mogu ostvariti u ovom svijetu. Sekularizacija je zasigurno veliki izazov za Crkvu i posvećeni život danas, ali je također izvanredna prilika za *kairós*, vrijeme čišćenja i milosti, kako bismo snažnije i djelotvornije svjedočili ljepotu i veličinu kršćanskog navještaja.

Postaje sve urgentnije da se svaka zajednica kao i svaki redovnik duboko i istinski zamisli nad vlastitim životom kako bi se prepoznale one konkretne odluke, stavovi ili dinamike odnosâ koji očituju, više no izraze vlastite vjere, stanoviti pragmatički i konzumeristički stav. Kultura slike i stanoviti relativizam lako se uvlače i u naše redovničke zajednice, pretvarajući se u površnost koja šteti zajedničkom životu. »Opasnost da se izgube i sami temeljni elementi gramatike vjere je stvarna, što ima za posljedicu da se upada u neko duhovno propadanje i neku prazninu srca, ili naprotiv u nadomjesne oblike redovničke pripadnosti i neodređenog spiritualizma. U takvom jednom scenariju, nova evangelizacija se predstavlja kao poticaj koji trebaju umorne zajednice kako bi ponovno otkrile radost kršćanskog iskustva, kako bi ponovno pro-našle 'prvu ljubav' koja se izgubila (Otk 2, 4), kako bi ponovno potvrdile narav slobode u traženju Istine« (Lineamenta za Biskupsku sinodu 2012., br. 6).

Crkva mnogo očekuje od današnjih redovnikâ i redovnicâ koji će, očišćeni od starih taloga, opsluživanjem siromaštva, čistoće i poslušnosti biti znak jednoga budućeg svijeta koji relativizira svako dobro ovoga svijeta. Poduprti i osnaženi kršćanskim iskustvom, neka i nadalje pružaju svoj dragocjeni doprinos životu i poslanju Crkve, također u ovim teškim vremenima.

Ovo je doba promjena i preobrazbi, doba koje traže i nadalje i još uvijek *svjedoke i promicatelje nove evangelizacije, prema značajkama vlastite karizme*.

U *Izvješću* o aktivnostima održanim tijekom godine izneseni su na vidjelo brojni pothvati u

koje ste se upustili i izazovi s kojima ste neprestano pozvani hvatati se u koštac. Želimo posebno istaknuti važnost pastoralnog zvanja, poglavito u ovim danima u kojima pogrešna interpretacija sekularizacije nastoji podrivati cjelovitost kršćanske vjere, udaljavajući nove naraštaje od evanđeoskog puta. Na tome polju, suradnje nikada previše! Uputno je zato ojačati i produbiti veze i zajedništvo ne samo s Biskupskom konferencijom, već također sa susjednom Bosnom i Hercegovinom. Cilj kojem se teži zahtijeva da se upregnu sve sile i snage; pozivamo vas da odlučno nastavite, ne obeshrabrujući se zbog neizbježnih teškoća.

I ostale inicijative zaslužuju pohvalu, odobravanje i poticaj; zbog toga Vam želimo zajamčiti zanimanje i blizinu ovog dikasterija za sve ono što pridonosi izgrađivanju Božjeg kraljevstva.

Na kraju, moramo istaknuti dobar ishod ovog iskustva *ujedinjenja dviju Konferencija*. Jedinstvo, suradnja, zajedništvo – to je najbolji залог za zajednički hod i ujedno svjedočenje dobrote i ljepote Kristova evanđelja.

Koristim se prigodom da uputim srdačan pozdrav svim hrvatskim redovnicima i redovnicama koje od srca blagoslivljam.

*João Braz kard. de Aviz,
pročelnik*

PLENARNA SKUPŠTINA HKVRPP-a NA SVETOM DUHU

Nakon dugo godina plenarna skupština Hrvatske konferencije viših redovničkih poglavara i poglavarica, koja okuplja šezdesetak viših redovničkih poglavara i poglavarica redovničkih ustanova u RH, održava se pod krovom našega zagrebačkog samostana Svetog Duha. Budući da ima i braće koja su zainteresirana za program i tematiku skupštine, ovdje donosimo dnevni red kako nam je dostavljen od strane Tajništva HKVRPP-a.

45. PLENARNA SKUPŠTINA HKVRPP-a
16. i 17. listopada 2013.

Samostan franjevac konventualaca,
Zagreb, Sveti Duh 31

DNEVNI RED

Utorak, 16. listopada

9.00	Srednji čas
Pozdrav Predsjednika HKVRPP
9.30	Predavanje: <i>Hrvatska u EU: novi izazovi i mogućnosti za našu Crkvu i redovništvo</i> , prof. dr. sc. Zdravko Tomac
10.15	Diskusija
10.45	Pauza
11.15	Izvješće Predsjednika o radu HKVRPP-a kroz proteklu godinu
Financijsko izvješće
Diskusija
12.30	Euharistijsko slavlje predvodi o. Vinko Mamić, predsjednik HKVRPP-a
Zajednički objed
	Odmor
15.00	Izvješća o radu Povjerenstava: ▪ Povjerenstvo za predškolski odgoj – voditeljica je s. Katarina Pišković, karmelićanka BSI ▪ Povjerenstvo za početnu formaciju redovnika/ca – voditeljica s. Marina Kosić, karmelićanka BSI ▪ Povjerenstvo za trajni odgoj – voditelj o. Anto Gavrić, dominikanac Diskusija
16.15	Pauza
16.45	Izvješća o radu Povjerenstava: ▪ Povjerenstvo za promicanje redovničkih zvanja – voditeljica s. Ana Begić, dominikanka ▪ Povjerenstvo za medicinske sestre – voditeljica s. Danica Grgić, Marijina sestra ▪ Povjerenstvo za sredstva društvenog komuniciranja i izdavačku djelatnost – do-

predsjednica HKVRPP s. Jasna Lučić, ur-
šulinka

Diskusija

18.00 Večernja molitva

Večera

— — —

Srijeda, 17. listopada

9.00 Srednji čas

9.15 Statut HKVRPP: izmjene/potvrđivanje.
Prijedlozi za rad HKVRPP-a u sljedećoj
godini

10.30 Pauza

11.00 Susret s mons. Alessandrom D'Erricom,
apostolskim nuncijem u RH

12.30 Euharistijsko slavlje predvodi nuncij
D'Errico

Zajednički objed, završetak rada 45. Ple-
narne skupštine

REDOVNIČKI DANI

Ovi 29. po redu Redovnički dani, održani su i ove godine, najprije u Splitu, a potom i u Zagrebu. Na oba mjesta program je bio gotovo identičan. Tako su u organizaciji Hrvatske konferencije viših redovničkih poglavara i poglavarica (HKVRPP) u petak, 20. rujna u franjevačkom samostanu u zagrebačkoj Dubravi započeli XXIX. redovnički dani s temom »*Mistično iskustvo vjere u posvećenom životu*«. To je bio drugi dio Danâ, jer je prvi za južni dio Hrvatske održan proteklog tjedna u Splitu.

U pozdravnoj riječi predsjednik HKVRPP o. Vinko Mamić istaknuo je kako ovo godišnje okupljanje redovnica i redovnika ima dvostruki cilj. »S jedne strane želimo zajednički promišljati nad aktualnim događanjima u Crkvi i svijetu kako bismo spremnije, zrelije i potpunije odgovorili na izazove koje ti događaji u sebi nose; a s druge strane želimo se bolje međusobno upoznati i povezati, izmijeniti osobna i iskustva naših zajednica, jer samo tako, ujedinjeni u vjeri i u djelovanju možemo dati ono svjedočanstvo na koje smo pozvani po našem zavjetovanom životu«, rekao je.

Govoreći pak o programu Dana, istaknuo je četiri tematske cjeline koje odgovaraju bazičnim

eklezijskim strujanjima u vremenu koje je uslijedilo nakon prošlogodišnje Opće sinode biskupa, a one pak se najlakše definiraju u sljedećim riječima: vjera – mistika – proslava pedesetgodišnjice početka Drugog vatikanskog koncila – posvećeni život.

Prvo predavanje: *Proces mistične preobrazbe vjernika-molitelja u Krista*: »Živim, ali ne više ja, nego živi u meni Krist« (Gal 2,20) – održao o. Vinko Mamić, karmelićanin;

Drugo predavanje: *Čitanje Svetog pisma kao stalni pronalazak sebe* – primjer sv. Efrema Sirkog – održao o. Srećko Korolija, dominikanac;

Treće predavanje: *Vjera i slušanje riječi* – (fides ex auditu – Rim 10,17) – izazov monaške duhovnosti redovništvu danas – održala s. Ozana Krajačić, iz družbe Kćeri Božje ljubavi;

Četvrto predavanje: *Doprinos Drugoga vatikanskog koncila obnovi redovničkog života* – održala s. Valerija Kovač, iz družbe Franjevki od Bezgrešne (Šibenik).

Na skupu u Zagrebu sudjelovalo je oko 250 do 300 sudionika. Ovaj put zamijećen je relativno visok postotak odaziva redovnika, što nije baš iskustvo proteklih skupova. Od naše braće djelomice je sudjelovalo u zagrebuviše braće svećenika uz dva klerika bogoslova, dok je Splitu sudjelovao fra Žarko Relota, koji je drugog dana predsjedao skupom i predslavio sv. misu.

PERIODIČNE PUBLIKACIJE HKVRPP

HKVRPP uz knjige izdaje i periodična izdanja korisna i važna za upoznavanje redovničkog života, njegova djelovanja i odgoja. Podsjećamo zainteresiranu braću na ovu hrvatsku redovničku periodiku:

VIJESTI – informativno glasilo koje izlazi četiri puta godišnje;

POSVEĆENI ŽIVOT, prinosi redovničkoj obnovi – časopis izlazi dvaput godišnje;

SUSRET – novopokrenuti časopis za promicanje redovničkog života, posebno za odgoj. Dosad je objavljen samo jedan broj.

Za sve informacije i narudžbe valja se obratiti na *Tajništvo HKVRPP*, a poštanska i elektronička adresa nalaze se na www.redovnistvo.hr.

naša provincija

34. SJEDNICA DEFINITORIJA

Ova redovita sjednica održana je u utorak, 25. lipnja o. g. u Vinkovačkom samostanu sv. Antuna, djelomice i zbog nemogućnosti definitora fra Ilije Miškića da napusti Vinkovce, pa su tako ostali članovi Definitorijske zajednice s Provincijalom zajedno krenuli u Vinkovce, tamo održali sjednicu, malo se zadržali s tamošnjom braćom i vratili u Zagreb. Ovo je već osmi put u ovom četverogodištu da se redovita sjednica Definitorijske održava izvan Zagreba. Nije loše iskustvo.

Na dnevnom redu bilo je *rješavanje molbi raznih kandidata* za početak novicijata, polaganje svećanih zavjeta i primanje đakonskog reda. Nakon čitanja napisanih molbi i mišljenja njihovih odgojitelja i upoznavanja definitora od strane Provincijala s rezultatom tzv. »ascolta«, Definitorij je tajnom balotacijom odobrio molbe:

– postulantima *Vilčeku Novački i Antunu Radovanić* dopušta se početak godine novicijata u Asizu, a prethodno će dva i pol mjeseca u Rimu provesti na intenzivnom učenju talijanskog jezika;

– klericima *fra Stjepanu Brčini i fra Filipu Pušić* dopušta se polaganje svećanih zavjeta, koje će biti na svetkovinu sv. Franje Asiškog ove jeseni; prethodno će obojica provesti mjesec dana zajedničke pripreme s ostalim kandidatima za svećane zavjete iz drugih franjevačkih obitelji, a ovaj put u organizaciji Franjevačke hercegovačke provincije;

– kleriku *fra Vladimiru Vidoviću* dopušta se primanje reda đakonata, koje će biti u zagrebačkoj katedrali u listopadu ove jeseni.

U vezi sa sadašnjim stanjem u našim odgojnim zavodima, Provincijalni ministar upoznao je Definitorij da zasad nema nijednoga novog kandidata za malo sjemenište, u kojemu se odnedavno nalaze samo dva sjemeništara, obojica maturanti u sljedećoj školskoj godini, prema tome i poten-

cijalni kandidati za novicijat iduće godine. Novih postulanata zasad nema, pa se može očekivati da sljedeće jeseni ne bude nijednog kandidata za postulaturu.

Definitorij je razmotrio neke molbe u vezi s financijskom pomoći Provincije, te je nakon kraće rasprave prihvatio prijedlog da se *članovima ansambla* mjuzikla »Život za život« pomogne u ostvarenju ljetne turneje po Poljskoj, a *pripadnicima Frame* u uobičajenoj visini iznosa odobri financijska pripomoć u organizaciji višednevnoga Hoda Franjevačke mladeži sjevernom Hrvatskom. Podržan je prijedlog Provincijalnog ministra da Provincija bude izdavač Kateheza u Godini vjere, koje je *fra Ivan Karlić* održavao u Zagrebu kroz deset mjeseci i pripremio za tisak, čime će se i naša Provincija bar u tome uključiti u obilježavanje Godine vjere.

Dio sjednice posvećen je razmatranju nekih personalnih promjena, posebno u vezi s prijedlogom da se novi mladomisnik, *fra Josip Petonjić*, dodijeli za člana u vinkovački samostan sv. Antuna, gdje bi osjetno trebao pripomoći trojici subraće već godinama načetim raznim boljeticama i tegobama, posebno u vidu rada s mladima u crkvi i školi.

Definitorij nije službeno razmatrao pitanje *polaganja jednostavnih zavjeta* trojice naših novaka u Asizu, jer do vremena održavanja sjednice nije bilo stiglo službeno izvješće njihovih mjerodavnih odgojitelja, pa će u tom vidu trebati održati izvanrednu sjednicu čim stignu dopisi, dok će se sljedeća redovita, 35. sjednica Definitorijske, održati u Zagrebu, u utorak, 10. rujna o. g., s početkom u 8,30 sati.

IZVANREDNA SJEDNICA DEFINITORIJA

U ponedjeljak, 22. srpnja ove godine, u popodnevnim satima, održana je izvanredna sjednica Provincijskog definitorija, na kojoj su sudjelovali svi definitori, osim vikara Provincije, fra Josipa Blaževića, koji se nalazio u Njemačkoj (Hanau) na jednomjesečnoj zamjeni našeg misionara fra Ivana Kovačevića. Glavna i jedina tema ove sjednice bilo je razmatranje molba trojice naših novaka za *polaganje jednostavnih zavjeta* na kraju godine novicijata. Definitori su upoznati s detaljnim izvješćem magistra novaka, fra Alfreda Avallonea, o svakome pojedinom kandidatu i nakon pojedinačnog razmatranja i rasprave tajnim izglasavanjem odobrili njihove molbe. Tako će u subotu, 7. rujna ove godine, u Asizu polagati jednostavne zavjete na godinu dana ovogodišnji novaci: fra Robert Jandžel, fra Vjekoslav Džijan i fra Marko Parat.

Na sjednici su definitori informirani o nekim personalnim pitanjima, posebno o zdravstvenom stanju neke braće u Provinciji.

35. SJEDNICA DEFINITORIJA

U prostorijama Provincijalata u Zagrebu, u utorak, 10. rujna o. g., održana je 35. sjednica Definitorija naše Provincije, na kojoj su sudjelovali svi definitori. Ovaj put je kao gost promatrao odvijanje sjednice i ponegdje sudjelovao savjetom i iskustvom fra Miljenko Hontić, generalni asistent CEC-a, koji je tih dana boravio u Zagrebu. Sjednica je zbog bogatog programa potrajala četiri sata.

Redovito *ekonomsko izvješće* za posljednjih nekoliko mjeseci podnio je ekonom Provincije, fra Ivan Radeljak. Na kraju je istaknuo kako omjer primitaka i izdataka i u ovome razdoblju nastavlja smjer blagoga pada. Ponovno je uočeno kako će Provincija morati iznaći pravedniji način financiranja, jer da nema redovitih doprinosa braće u inozemstvu, naše bi provincijsko bratstvo vrlo brzo

zapalo u duboku ekonomsku krizu. Fra Ivan Radeljak informirao je definitore i o stanju karitativne djelatnosti *Doma sv. Antuna*, koja se uspješno nastavlja unatoč brojnim ekonomskim iskušenjima.

Kako je do početka idućega redovitoga provincijskog kapitula preostalo svega šest mjeseci, te se od strane Generalnog ministra uskoro očekuje službeni saziv kapitula, da ne bi trebalo sazvati posebnu sjednicu, Definitorij je već sada razradio neke pripremne radnje. U tom je smislu izabrana *tročlana pripremna komisija* koja će samostalno preuzeti brigu o svim pretkapitulskim radnjama, kao što je izbor provincijskog ministra (moguća tri kruga) i izbor zastupnika za kapitul. Provincijski ministar, vodeći brigu o nekim prijedlozima koje je usmenim putem u posljednje vrijeme dobio, predložio je da sastav čine i neka braća izvan zagrebačkoga kruga, ali ne tako udaljena od središnjeg samostana, te je u sastav spomenute komisije predložio, što je Definitorij i prihvatio, trojicu članova: fra Nikolu Juretu, fra Tomislava Glavnika i fra Željka Klarića. Sva trojica su prethodno upoznata s prijedlogom i suglasila se s izborom. Na prvoj sjednici Komisija treba izabrati predsjednika i tajnika i dogovoriti rokove i ritam djelatnosti.

Određen je krajnji rok *prispijeca svih izvješća* za Kapitul 1. veljače iduće godine, kako bi ih Tajništvo na vrijeme moglo pripremiti i dostaviti ne samo svim kapitularcima, nego i ostaloj braći u Provinciji. Jedino je ekonomsko izvješće izuzeto od ove prakse.

Konačno, zaključeno je da se *početkom Došašća* ove godine u Provinciji zajednički započne s molitvom za uspjeh kapitulskih radova i sretan izbor onih koji će voditi provincijsko bratstvo, njegov odgojni proces i samostanske zajednice.

U vezi s *proslavom Dana Provincije*, podržan je prijedlog Provincijskog ministra da se ove godine proslava održi u središnjem provincijskom bratstvu, u samostanu Svetog Duha, na svetkovinu sv. Jeronima, u ponedjeljak, 30. rujna, s početkom u popodnevnim satima. Program sadrži: predavanje fra Ivana Karlića u povodu Godine vjere, predstavljanje fra Ivana Penave novih smjernica rada s Framom te upoznavanje/predstavljanje trojice naših ovogodišnjih novih klerika, fra Vjekoslava Džijana, fra Roberta Jandela i fra Marka Parata. U crkvi bi se slavila svečana Večernja i Euharistijsko

slavlje, pod predsjedanjem Provincijalnog ministra. Zaključak bi uslijedio za bratskim stolom i zajedničkim druženjem.

Provincijalni ministar, fra Ljudevit Maračić, detaljnije je upoznao definitore s nekim *skorim događanjima*, kao što su Dani trajne formacije (7.-11. listopada), Plenarno zasjedanje HKVRPP u našem zagrebačkom samostanu (16. i 17. listopada), Izdavanje knjige »Vjerujem...« fra Ivana Karlića, u suizdaštvu s Kršćanskom sadašnjosti. Ukratko je informirao o skorom polaganju svećanih zavjeta u Zagrebu dvojice naših klerika, fra Stjepana Brčine i fra Filipa Pušića (4. listopada navečer) i đakonskom ređenju fra Vladimira Vidovića u Zagrebačkoj katedrali (5. listopada dopodne). Valja očekivati s pravom da će i braća iz Provincije sudjelovati u ovim svečanostima. Fra Josip Blažević, odgovoran za trajnu formaciju, uklatko je podsjetio na Dane otvorenih vrata klerikata (Zagreb, 15.-17. studenoga) i na susret hrvatskih i slovenskih klerika (predviđeno 12. listopada u Trakošćanu).

Na poziv Hrvatske biskupske konferencije, odnosno Hrvatske konferencije viših redovničkih poglavara i poglavarica, Definitorij je odobrio novčani iznos u visini od 10.000 kn kao prilog naše Provincije *svehrvatskom projektu* izgradnje franjevačke crkve Gospe velikoga hrvatskoga krsnog zavjeta u Kninu. Isto tako Provincija se pridružuje čestitkama novouspostavljene *Meksičke provincije* Gospe Gvadalupske, koja 26. listopada o. g. održava svoj prvi izborni kapitul. Kao pripomoć novoj, ekonomski vrlo siromašnoj, ali zvanjima bogatoj jurisdikciji našega Reda, naša Provincija će preko Generalne kurije dostaviti novčani prilog u iznosu od 5.000 eura.

Na kraju ove dugotrajne, naporne, ali vrlo sadržajne sjednice, prihvaćen je prijedlog da se iduća redovita, 36. sjednica održi u dopodnevnom dijelu dana u Zagrebu, u *utorak, 15. listopada*.

PROSLAVA DANA PROVINCIJE

Naše provincijsko bratstvo tradicionalno slavi svoj DAN PROVINCIJE na blagdan svog zaštitnika, sv. Jeronima, crkvenog naučitelja. Ove godine to pada u ponedjeljak, 30. rujna. Proslava ima tri dijela: studijski, liturgijski i rekreacijski.

1. Prvi dio, *studijski susret*, počinje u samostanskoj kapitularnoj dvorani u 16,00 sati. Nakon kratkog pozdrava provincijalnog ministra, fra Ljudevita Maračić, slijedi predavanje-razmatranje fra Ivana Karlića, na temu Godine vjere. Braća će na dar dobiti jedan primjerak upravo objavljene Karličeve knjige »Vjerujem...«, koja sadržava desetak kateheza o katoličkom nauku. Potom će fra Ivan Penava, nacionalni asistent Franjevačke mladeži, predstaviti novije smjernice i dokumente namijenjene djelatnosti Frame, a posebno vezano i uz 20. obljetnicu postojanja Frame na Svetom Duhu. U završnom dijelu ovog susreta braća će imati mogućnost upoznati trojicu naših neoprofesa, koji su nedavno položili u Asizu jednostavne zavjete i koji će se predstaviti provincijskom bratstvu.

2. Drugi dio, *liturgijski susret*, održat će se u crkvi sv. Antuna Padovanskogam gdje će se u 18,30 najprije svečano slaviti Večernja, nakon koje slijedi euharistijsko slavlje, koje će predvoditi provincijalni ministar fra Ljudevit Maračić. Časoslove ne treba nositi jer će tekstovi biti umnoženi za sve sudionike molitve. Braća koja namjeravaju sudjelovati u koncelebraciji, dobro je da ponesu svoju albu i stolu bijele boje.

3. Treći dio proslave Dana Provincije, *onaj rekreacijske naravi*, održat će se u samostanskoj blagovaonici, u 20,00 sati, gdje će braći biti ponudena blagdanska večera te prigoda za druženje i rekreaciju.

Na ovu proslavu pozvana su sva braća Provincije, posebno ona koja žive i djeluju u mjestima bližima Zagrebu, našem provincijskom središtu.

TREĆI PASTORALNI KOLOKVIJ

27. i 28. lipnja 2013. u samostanu Svetog Duha u Zagrebu održan je Treći pastoralni kolokvij za braću naše Provincije franjevac konventualaca pod geslom »Gospodin mi dade vjeru«. 27. lipnja (četvrtak) kolokvij je započeo pjesmom »Dođi Duše Presveti«.

U radu kolokvija sudjelovali su predavači: mons. dr. Ratko Perić, mostarski biskup, fra Nikola Roščić, vršitelj dužnosti gvardijana samostana sv. Frane u Šibeniku; mons. don Tomislav Čubelić, katedralni župnik u Splitu i dekan; doc. dr. s. Marija Pehar, profesorica na KBF-u u Zagrebu; vlč. Robert Šreter, upravitelj Kršćanske sadašnjosti; fra Ivan Karlić, profesor na KBF-u u Zagrebu, te organizator i moderator kolokvija fra Žarko Relota, župnik župe sv. Stjepana pod borima u Splitu.

Osim njih još su na kolokviju bili prisutni: mons. Ante Luburić, kancelar dr. Ratka Perića, mostarskog biskupa; fra Igor Horvat i fra Martin Dretvić (Novi Marof); fra Zvonimir Zlodi, fra Ambroz Knežić, fra Ivan Radeljak, fra Ivan Bradarić, fra Martin Jaković, fra Josip Blažević, fra Michael Pavić, fra Željko Klarić, fra Josip Petonjić i fra Augustin Kordić (Zagreb), fra Ivan Penava (Vinkovci, Novo Selo), fra Roko Bedalov (Split), i don Matko Džaja, župnik župe sv. Roka u Splitu. Popodne je na kolokviju bilo i više naših bogoslova.

– Poslije spomenute otpjevanje pjesme fra Ljudevit Maračić, provincijal, održao je uvodnu riječ. Nakon njega fra Žarko Relota uveo je sve prisutne u temu kolokvija »Gospodin mi dade vjeru«. U 9,30 sati fra Nikola Roščić održao je predavanje na temu »Vjera kao dar« (fides quae et fides qua). Ovo predavanje izazvalo je vrlo plodnu diskusiju u koju su se uglavnom uključili: mons. dr. Ratko Perić, fra Nikola Roščić, vlč. Robert Šreter i dr. fra Ivan Karlić. Nakon ove diskusije uslijedilo je

predavanje mons. dr. Ratka Perića, mostarskog biskupa, na temu »Smisao prenošenja vjere 'anonymnim kršćanima'«. Vrlo zapaženo predavanje, no nije bilo rasprave, jer se u 12 sati slavila sv. misa u bogoslovskoj kapeli. Dakako, sv. misu je predvodio dr. Ratko Perić, biskup, u koncelecijaciji petnaestak svećenika. Biskup je održao vrlo lijepu i sadržajnu homiliju o vjeri oca iz evanđelja koji je imao sina padavičara, žene Kanaanke i rimskog satnika.

U 16 sati predavanje je održao mons. don Tomislav Čubelić na temu »Pastoralni djelatnik pred izazovima vjere i izazovima vjeri«. Vrlo zapaženo predavanje, koje ide u srž problema današnje vjere i nevjere. Poslije predavanja razvila se plodna rasprava. Posljednje predavanje, 27. lipnja, održala je s. dr. Marija Pehar na temu »Križa vjere kao pastoralna paradigma«. Ona je svoje predavanje podijelila u tri dijela: sumnja kod vjere, traženje vjere i paradoks vjere. Vrlo snažno je istaknula sam čin vjere, koji u sebi uključuje Božji dar i čovjekovo slobodno prihvatanje vjere.

28. lipnja (petak) uslijedio je nastavak kolokvija. Umjesto fra Žarka Relote predavanje je održao vlč. Robert Šreter, upravitelj Kršćanske sadašnjosti, na temu »Akulturacija i inkulturacija vjere«. Vrlo zapaženo predavanje, koje je pokazalo sav spektar današnje zapadne kulture s kojom se Crkva mora suočiti da bi mu mogla donijeti Radosnu vijest, evanđelje. U diskusiji je fra Ambroz Knežić, dugogodišnji misionar u Zambiji (Afrika), iznio kako misionari zapravo ne inkulturiraju evanđelje, nego donose s evanđeljem i onu kulturu odakle već dolaze. I to je problem. No ono što je jako pozitivno u misijama u Africi jesu vjernici laici, katehisti, bez kojih bi bilo nemoguće naviještati evanđelje.

Nakon toga održao je predavanje dr. fra Ivan Karlić na temu »Vjera između rizika i sigurnosti«. Fra Ivan je naglasio kako je vjera zapravo povjerenje u određenu osobu, u Boga, u Isusa Krista. Posebno je istaknuo riječ Božju po Izaiji proroku: »Ako se na me ne oslonite, održat se nećete« (Iz 7,

9b). Nakon ovog predavanja razvila se diskusija i o dva prethodna predavanja.

Poslije toga jedan bračni par iz Novog Marofa posvjedočio je svoju vjeru. Muž i žena posebno su istaknuli važnost svećenikove propovijedi. Svoje svjedočanstvo vjere dala je i jedna gospođa iz Zagreba, koja je vjeroučiteljica.

Ovaj kolokvij završio je izjavom koju su potpisali njegovi sudionici.

Izjava trećega pastoralnog kolokvija

Hrvatska provincija sv. Jeronima franjevac konventualaca organizirala je svoj treći pastoralni kolokvij. U zagrebačkom samostanu Svetoga Duha 27. i 28. lipnja 2013. godine. Sastalo se dvadesetak subraće, a pridružili su se uz predavače i dvije obitelji i jedan dijecezanski svećenik. Sudjelovali su i oni koji su tek stavili redovničko ruho na sebe, preko onih koji su tek primili dar svetoga reda, pa do najstarijega člana Provincije. Godina vjere bila je povod i nama da razmišljamo o vjeri kroz prizmu Franjinih riječi: »Gospodin mi dade vjeru.« Otvorenost Bogu Duha Svetoga i naša izražena eklezijalna svijest pomogla nam je u odabiru predavača i tema.

Fra Nikola Mate Rošić pokušao je govoriti o »Vjeri kao daru«. Preciznom distinkcijom *fides qua et fides quae*, odnosno vjere koju vjerujemo i vjere kojom vjerujemo, želio nas je dovesti do toga da vjerujemo Kristu i vjerujemo Kristovom vjerom. Mons. dr. Ratko Perić, biskup mostarski, govorio je o »Smislu prenošenja vjere anonimnim kršćanima«. Pavlov neuspjeh u Ateni stimulira na suočavanje s današnjim areopazima, ali ne samo »mudrošću propovijedanja, već i ludošću križa«. Vjera Sirofeničanke i rimskog stotnika ohrabruje na propovijedanje u »zgodno i nezgodno vrijeme«, pa čak i onda kad čujemo »o tome ćemo te drugi puta slušati« i dok govorimo o mnoštvu onih koji još nisu upoznali »nepoznatog Boga«. Iskusni radnik na njivi Božjoj, don Tomislav Čubelić, obradio je temu: »Pastoralni djelatnik pred izazovima vjere i izazovima vjeri«, vrlo otvoreno i jasno suočio nas

je s problemima s kojima se svakodnevno u pastoralu susrećemo. Otkrio nam je malo starijega kolegu svećenika Zahariju kao svojevrtni ispit savjesti, vjerovanja nas današnjih svećenika. Ali, kao što se Bog pobrinuo da Izak ne bude žrtva, tako i mi koji ponekad, iako u prilično sređenom i komotnom životu, promatramo sebe kao žrtve, umjesto da se Abrahamovom spremnošću žrtvujemo radi onoga koji je za nas podnio žrtvu na križu.

O »Krizi vjere kao pastoralnoj paradigmi« progovorila je doc. dr. s. Marija Pehar. Bog je utjelovljenjem postao čovjek, došao blizu čovjeku, ali se time nije stavio čovjeku na raspolaganje. Radi Božje blizine mi ga često banaliziramo te nam je stoga potrebno pročišćavanje vjere. Tri puta sveti Bog ostaje daleko i kad nam je blizu. Ta paradoksalnost, a ne iracionalnost kršćanstva, obvezuje nas da ne ugrožavamo vjeru umnažanjem pobožnosti, već da prihvatimo kako smo na putu i još daleko od cilja.

Direktor Kršćanske sadašnjosti vlč. Robert Šreter govorio je o »Inkulturaciji i akulturaciji vjere«. Odnos vjere i kulture sve nas više dira. Inkulturacija kao teološki pojam dio je evangelizacije, trajan proces preko kojeg Objava ulazi u kulturu. Vjera prožima kulturu. Bog se objavljuje čovjeku u konkretnosti njegova življenja. Bog se koristi kulturama da bi sebe objavio čovjeku. Zato i prva Crkva pokazuje svoju otvorenost svim kulturama. To je učinio i II. vatikanski koncil, koji nas poziva na potrebu za dijalogom sa svijetom, te nam otkriva veliku vrijednost kulture. Pozvani smo na ujedinjenost u različitostima. Kulturu valja poznavati. U njoj pročitati ono što je nespojivo s Evanđeljem, a naše vrijeme potrebuje novu inkulturaciju. Crkva danas kao da je glede toga u reakciji, a ne u akciji. Doima se da je vjera zbog toga dodatak, ali nije supstanca života. Zato smo pozvani mijenjati našu perspektivu.

Prof. dr. fra Ivan Karlić govorio je o »Vjeri između rizika i sigurnosti«. Iako se često doimalo kao da su vjera i razum dva suprotstavljena pola, ipak »Dominus Jesus« i »Fides et ratio« to demantiraju. Kršćanska vjera nije ni folklor ni običaj, a niti slijepo povjerenje nego konkretan sadržaj vjerskih istina. Oni koji vjeru temelje na osjeća-

jima brzo se razočaraju jer religijski osjećaj se ne može poistovjetiti s vjerom. Vjera može biti mrtva ako nije promišljajuća. Ona je rizik, a kroz sumnje dolazi do vjere u Boga. Vjera je oslonac u životu, nezaobilazan oslonac na kojem počiva život. Ona daje sigurnost, ali je i rizik. Vjera se djelima jača i ona je sklad djelovanja i življenja.

Dodatnu notu svježine našim teološko-pastoralnim umovanjima donijele su nam obitelji Hrele (Novi Marof) i Ramljak (Zagreb). Okolnosti u kojima čovjek živi mogu biti teške, ali kad se živi iz vjere i živi po vjeri, zaboravlja se na okolnosti. Vjera je dar Božji i onima koji se tome daru raduju i od toga dara žive, Bog daje snagu za suočavanje sa svim. Pa i poteškoćama. Sačuvajmo zdrave obitelji radi zdrave budućnosti i pomozimo našoj djeci da u vjeri pronađu svoj oslonac i očuvaju svoje zdravlje od negativnih izazova svakodnevnice.

»Franjo, idi i popravi moju kuću, koja se, kako vidiš, ruši« reče Gospodin malom bratu Franji. Povjerovala Franjo Gospodinu i za kratko vrijeme uskliknu: »Previše je manje braće«. Starozavjetni 'aman' i novozavjetni 'pisteuo' kao da je u sebi nosio Franjo i kao da je to nosilo Franju. Gospodin mu je dao vjeru, a on ju je »ljubio više od ljepote i sjaja i ništa ne bijaše bogatstvo u usporedbi s njom«. Zato je Franjina vjera obnovila kuću koja se rušila. Zato smo se i mi – današnji franjevci konventualci u Hrvatskoj – okupili na ovom trećem pastoralnom kolokviju. Htjeli bismo da Gospodin »umnoži našu vjeru«; htjeli bismo izbjeći prijekor Petru: »Malovjerni, zašto si posumnjao?«; htjeli bismo isprositi dar gorušičina zrna, ali ne da bismo gore premještali već da bismo čuli: »Blago tebi što si povjerovala«. Čvrsto vjerujući u Boga Oca i Sina i Duha Svetoga životom potvrđujemo svoj pradjedovski zavjet vjere Trojedinom Bogu i Katoličkoj Crkvi, jer želimo da kuća koja se ruši bude obnovljena, ali ne više velikim brojem male braće, već velikom vjerom onih koji je ispovijedaju – a to je depositum fidei – blagom koje se čuva u glinenim posudama i koje nam je u isto vrijeme i dano i zadano, jer Bog hoće da se svi ljudi spase.

SUDIONICI KOLOKVIJA

U Zagrebu, 28. lipnja 2013.

DANI TRAJNE FORMACIJE 2013.

Dane trajne formacije već godinama Provincija organizira, u prvom redu, za mlađu braću, koja su slovom zakona prvih deset godina redovito pozvana na sudjelovanje u višednevnom tečaju formacije, ali je taj susret otvoren i za ostalu braću Provincije, te se i ovog puta očekuje i njihovo sudjelovanje. Ove godine je kao tema određena: *Duhovnost i virtualna komunikacija*. Prenosimo detaljni program i dnevni red, koji je i ovog puta pripremio i razradio fra Josip Blažević, odgovoran za trajnu formaciju u našoj Provinciji.

PROGRAM TRAJNE FORMACIJE

(Zagreb, 7.-11. listopada 2013.)

Tema:

DUHOVNOST I VIRTUALNA KOMUNIKACIJA

PONEDJELJAK (7. X.)

20.00 Večera
– slobodna večer

UTORAK (8. X.): DUHOVNE VJEŽBE

7.30 Služba čitanja i Jutarnja
9.00 Uvodna riječ fra Ljudevita Maračića, provincijalnog ministra
9.15 *Duhovno vodstvo i kako biti dobar duhovnik* – p. Franjo Podgorelec, OCD
10.15 Pauza
10.45 *Ignacijevske duhovne vježbe. Sadržaj i metoda* – p. Stjepan Fridl, SJ
11.45 Diskusija
12.15 Srednji čas
12.30 Ručak
15.00 Kava
15.30 *Franjevačke duhovne vježbe. Sadržaj i metoda* – fra Nikola Vukoja
16.30 Pauza
17.00 *Aktualno stanje u Redu i naglasci posljednjega Generalnog kapitula* – fra Miljenko Honti

19.00 Misa u crkvi

20.00 Večera

SRIJEDA (9. X.): HODOČASNIČKI DAN

7.00 Doručak

7.30 Polazak u Sisak

Razgledavanje staroga grada Siska

11.30 Misa u Galdovu

12.30 Ručak u našem samostanu u Galdovu

– Razgledavanje Petrinje (stari grad), Hrvatske Kostajnice (stari grad)

– Čuntić

ČETVRTAK (10. X.): IZAZOV VIRTUALNOG SVIJETA

7.30 Služba čitanja i Jutarnja

9.00 **Utjecaj novih tehnologija na mozak/psihu** (ovisnost o internetu i mobitelu, računalne igrice, elektronično nasilje, Facebook, pornografija): PSIHIJATRIJSKI ASPEKT – prof. dr. sc. **Goran Ivkić**, specijalist neurolog, Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Hrvatski Institut za istraživanje mozga

10.00 Pauza

10.30 **Zloporaba novih tehnologija: SOCIOLOŠKI ASPEKT** – prof. dr. sc. **Renato Marić**, sociolog

11.45 Diskusija

12.15 Srednji čas

12.30 Ručak

15.00 Kava

15.30 **Ispravno korištenje novih tehnologija** (internet, mobitel, Facebook). **Moralno-etičke dileme: MORALNO-ETIČKI ASPEKT** – prof. dr. sc. **Tonči Matulić**, dekan KBF-a Sveučilišta u Zagrebu

16.30 Pauza

17.00 Diskusija

19.00 Misa – **fra Miljenko Hontić**

20.00 Večera

PETAK (11. X.): RADIONICA

7.30 Služba čitanja i Jutarnja

8.15 Doručak

9.00 **Kriminalne radnje virtualnog svijeta** (hakeri, krađa autorskih prava i povjerljivih podataka, djeca žrtve interneta, dječja pornografija) i **moćnosti osobnog osiguranja od zloporabe** – Tvrtka Sedam IT

10.30 Pauza

11.00 **Priprema franjevačkih duhovnih vježbi za mlade** – radionica – fra Josip Blažević – Kraj programa

12.30 Ručak

MARIJA FEST 2013.

U subotu i nedjelju 12. i 13. listopada u Marijanskom svetištu u Molvama održat će se 11. Marija Fest. U subotu će se održati glazbeni kamp, dok će u nedjelju biti misa, koju će predvoditi mons. Josip Mrzljak, varaždinski biskup.

PROGRAM MARIJA FESTA

Subota, 12. listopada 2013.

11.00-13.00 Okupljanje, smještaj u obiteljima

14.00-15.00 Ručak

15.00 -16.00 Glazbeno predavanje

16.30 Radionice

17.30 Prezentacija rada s radionica

19.30 Večera i druženje

20.30 Sv. misa (pjevana, izvode se i pjesme s radionice)

21.30 Klanjanje pred Presvetim

Nedjelja, 13. listopada 2013.

8,00 Doručak u obiteljima

9.00 Zajednička proba za sv. misu

11.00 **Sv. misa** – predvodi mons. Josip Mrzljak

13.00 Ručak

15.00 Tonske probe

19.30 **Festival**

21.00 Večera

(Preuzeto s www.marijafest.com)

dogaćanja

MLADA MISA FRA JOSIPA PETONJIĆA

Nakon svećeničkoga ređenja 15. lipnja 2013. u zagrebačkoj katedrali, fra Josip Petonjić, naš ovogodišnji mladomisnik, 14. srpnja je slavio Mladu misu u Župi Rastanka dvanaestorice apostola u Novigradu Podravskome. Uz mnogobrojnu fra Josipovu rodbinu, brojne župljane i vjernike, na Mladu misu je došao autobus vjernika iz Zagreba gdje je fra Josip proveo svoju đakonsko-pastoralnu godinu. Poslije roditeljskoga blagoslova i procesije od župnoga stana do crkve, fra Josip je svečano započeo i slavio svetu misu na kojoj je propovijedao fra Nikola Petonjić. Koncelebrirali su svećenici Virovskoga dekanata te braća iz Provincije. Na misi je pjevao župni zbor iz Novigrada Podravskoga i Jelena Kordić uz orguljašku pratnju Antonije Perković. Nakon euharistijskog slavlja, svečanost se nastavilo u dvorani Osnovne škole Blaža Mađera.

FRA MILAN GELO U NJEMAČKOJ

Prije svega, dobro se osjećam i ništa me ne boli. I ovdje kao u Hrvatskoj (napomena: pisano je u vrijeme ljetne sparine!) vrućina i sparina mnogima ne daju spavati, iako je još izdržljivo. Osim toga, u zajednici su me lijepo primili. Mnogi su vrlo susretljivi, spremni pomoći i često puni strpljenja pri sklapanju rečenica na zahtjevnom njemačkom jeziku. Od prvog dana su se tako postavili. Tri puta u tjednu imam prijepodne tečaj jezika s jednom profesoricom kod koje su mnogi naši fratri učili njemački. Učenje jezika zahtijeva mnogo truda tako da nastojim što više učiti i naučiti. Nisam ni s čim imao posebnih problema, osim donekle sa studijem. Naime, pošto su i oni preuzeli bolonjski proces koji u Zagrebu već više godina postoji, puno je složenije prijeći s jednog fakulteta na drugi nego li je to bilo prije. Uglavnom, ne poklapaju se svi

predmeti zato što ima onih koje sam već položio, a ovdje su tek u devetom semestru. Isto tako, ima predmeta koje oni ovdje u uvodnim semestrima polažu. Nakon što smo napravili usporedbu svih predmeta, sada treba ići kod svih profesora kako bi oni potpisali i time dali svoju suglasnost da ono što je položeno u Zagrebu vrijedi i na ovoj teologiji. Ovo je dosta komplicirano zato što ću tek u rujnu saznati rezultate prijenosa svih predmeta. Osim što je komplicirano, ovo je i vrlo bitno zato što me ne moraju staviti u semestar u kojemu bih sada trebao biti u Zagrebu. Budući da nije još sve gotovo, zato što nisam susreo sve profesore, ne znam što predlažu.

Uz brige oko predmeta, moram priznati da sve ostalo dobro ide. Nadam se da ste dobro i da Vam tekst neće biti predugačak.

Uz iskrene pozdrave, želim svako dobro, odani vam

fra Milan Gelo

OSLIKAN ZID ŽUPNOG IGRALIŠTA

Uz župnu crkvu Bezgrešnog Srca Marijina u vinkovačkom Novom Selu već više godina postoji nogometno igralište na kojem osim ministranata i mnoge druge grupe mladih dolaze igrati nogomet. Otkako se u Vinkovcima igra i Katolička malonogometna liga (KMNL), naša župna momčad je redovito domaćin utakmicama na ovom igralištu. No, kako vrijeme prolazi, tako je sve više rasla i potreba da se igralište malo obnovi, dotjera i uredi.

Stoga su ovog ljeta članovi KMNL-a Vinkovci uz svoje sponzore uredili i obojili sva željezna vrata na igralištu, te zakrpali mrežu iznad zida. Prošlog tjedna su naši novoselski mladi prebojili vanjski zid igrališta, koji se nalazi u ulici Ivane Brlić Mažuranić, a bio je išaran neprikladnim grafitima. Nakon toga su Zvonimir Andrik, student likovne akademije u Širokom Brijegu, i Ivan Rostaš nasli-

kali mural sa sedam slika: baziliku sv. Franje u Asizu, franjevački grb, sv. Franju, grb KMNL-a Vinokovci, Bezgrešno Srce Marijino, novoselsku crkvu Bezgrešnog Srca Marijina i Srce Isusovo.

fra Ivan Penava

JEDNOSTAVNI ZAVJETI U ASIZU

Subota, 7. rujna: dan polaganja prvih, jednostavnih zavjeta ovogodišnjih novaka, koji su proveli svoju godinu kušnje pri Svetome Asiškom samostanu sv. Franje. Bilo je trinaest neoprofesa, među njima trojica iz naše Provincije (fra Vjekoslav Maksimilijan Džijan, fra Robert Marija Janđel i fra Marko Parat). Od ostalih deset novozavjetovanika neki pobuđuju osobitu panju: Francuz fra Philippe Marie Meyer, iz Francusko-Belgijske kustodije, već je zaređeni svećenik, fra Sosthene Enangonon Joriace Ayena, svojim izrazito crnoputim izgledom podsjeća na svoje afričko podrijetlo (iz Benina), a kao nekadašnji član Franjevaca od Bezgrešne (koji su se odvojili od našeg Reda pred nešto više od desetak godina), pripadnik je Rimske provincije, Slovak fra Peter Maria Hrdy, diplomirani glazbenik, član je Umbrijske provincije, a svojim krupnim i uvijek vedrim izgledom, Mađar fra Hunor Tamas Zsok, ulijeva nešto nade u brojem teško iskušavanu Mađarsko-Transilvansku provinciju. Ostali neoprofesi pripadaju talijanskim jurisdikcijama, od kojih samo dvojicu ima Sicilijanska provincija (fra Salvatore Maria Lentini i fra Massimiliano Benedetto Maria Volante), a po jedan pripada Markijskoj (fra Daniele Giombini), Talijanskoj provinciji sv. Antuna – donedavno Pado-vanskoj (fra Massimiliano Patassini), Toskanskoj provinciji (fra Daniele Maria Sciacca) i Sardinskoj provinciji (fra Daniele Maria Sechi).

Obred polaganja zavjeta obavljen je pod svečanom misom, koju je predvodio novi kustos Asiške generalne kustodije, fra Mauro Gambetti, uz koncelebraciju viših poglavara pojedinih kandidata, među kojima je bio i naš provincijalni ministar, fra Ljudevit Maračić, uz sudjelovanje fra Miljenka Hontića i fra Zlatka Vlaheka iz Rima, kao i fra Zdravka Tube, njihova magistra u vrijeme postulate u Cresu. Obredu su nazočila i dva naša postulanta, Vilček i Antun, koji završavaju dvomjesečni

tečaj talijanskog jezika u Rimu i koji započinju godinu novicijata u Asizu, iduće subote, 14. rujna ove godine. Valja istaknuti i nazočnost roditelja naših novozavjetovanika, koji su s rodbinom ostalih kolega predstavljali lijepu grupu laika sudionika ove proslave.

Na euharistijskom slavlju, osim kratke homilije samog predvoditelja i pismenog pozdrava generalnog ministra fra Marka Tascu, koja je pročitana na kraju mise, nije bilo nekih posebnih govora. Sama svečanost nad grobom sv. Franje bila je svečana, dostojanstvena, ponešto i skromnija od uobičajenih, posebno u pjevanju koje su predvodili postulanti iz Brescije. Te je naime subote po Papinoj želji Crkva bila u postu i molitvi za mir u Siriji, što se očitovalo i kod obroka, koji je za sve pripremljen i ponuđen u velikome samostanskom klausturu, što je olakšalo našoj skupini da se dosta brzo usmjeri na put povratka, te je nakon skoro osam sati vožnje u (»pristojnim«) večernjim satima prispjela u Zagreb.

DANI OTVORENIH VRATA

od 15. do 17. studenoga 2013.

Na svojim internetskim stranicama »Semper minor«, naši klerici pišu: »Dani otvorenih vrata klerikata je program u svrhu promocije duhovnih zvanja. Pod ovim nazivom održava se od 2007. godine u klerikatu franjevaca konventualaca na Svetom Duhu... U njegovoj realizaciji sudjeluju svi bogoslovi i s pravom možemo reći kako je to jedan zajednički projekt našega klerikata. Dani otvorenih vrata klerikata okupljaju one mladiće koji razmišljaju o duhovnom pozivu, koji žele upoznati franjevački način života, koji žele jedno kratko vrijeme proboraviti u našoj redovničkoj zajednici te nas upoznati...«

Ove jeseni DANI OTVORENIH VRATA našega zagrebačkoga klerikata održavaju se: *od petka, 15. studenoga navečer, do nedjelje, 17. studenoga nakon objeda*. Braća iz svih naših samostana koja žele i namjeravaju poslati kandidate na ovaj susret, neka ih na vrijeme prijave na adresu: fra Željko Klarić, promicatelj pastoralne zvanja u našoj Provinciji, Sveti Duh 31, 10000 Zagreb.

NOVA IZDANJA I RADOVI NAŠE BRAĆE

JOSIP BLAŽEVIĆ, *Kontekstualno promišljanje o eneagramu* u: »Nova prisutnost« god. 11(2013), br. 2, str. 265-277.

LJUDEVIT A. MARAČIĆ, *Le tradizioni istro-quarnerine sulla venuta e presenza di San Francesco e Sant'Antonio in queste parti* u: »Atti«, Centro di ricerche storiche Rovigno, vol. XLII, Rovigno 2012, 523-536.

VLADIMIR VIDOVIĆ, *Govor o sakramentu krštenja u »Bogoslovskoj smotri« od Drugoga vaticanskog sabora do danas*, Diplomski rad, Zagreb 2013., 86 stranica (jedan primjerak čuva Provincijalat u Zagrebu).

IVAN KARLIĆ, »Vjerujem...«, *kateheze o katoličkoj vjeri*. U povodu Godine vjere autor je u župi sv. Antuna na Svetom Duhu održao desetak zapazanih kateheza, koje su objavljene u ovom djelu. Zagreb, 2013. Knjiga ima 192 stranice. Sva braća naše Provincije dobivaju jedan primjerak na dar.

ENGLESKI PRIJEVOD BLAŽEVIĆEVE KNJIGE: Knjiga »Sve što katolik treba znati o reikiju«, koja je u Veritasu nedavno doživjela svoje drugo izdanje, ovih se dana pojavila i na engleskom jeziku. Ovo popularno izdanje u obliku intervjua s autorom kroz 50 pitanja i 50 odgovora donosi sažeto crkveni nauk o ovoj temi, ali i upoznaje čitatelja s temeljnim pojmovima reikija. Englesko izdanje nosi naslov: »Everything a Christian Needs to Know About Reiki. 50 Questions – 50 Answers« a izdavač je Ava Maria Centre of Peace, Toronto, Canada i izdano je u Torontu. Čini se, međutim, da ovo nije kraj suradnje jer je izdavač zainteresiran i za druga djela ovog našeg subrata, čiju stručnost prepoznaju sve više i izvan granica Hrvatske.

NAŠA IZDANJA 2010.-2013.

Nedavno je Tajnik Provincije, fra Augustin Kordić, pripremio popis svih knjiga i izdanja koja su u posljednjem četverogodištu braća naše Provincije objavila u provincijskim izdanjima, kod drugih izdavača ili u vlastitoj nakladi. Mole se braća da pažljivo pregledaju popis, a uočene propuste ili pogreške neka jave na adresu Provincijalata, kako bi se za skori Provincijski kapitul mogao prirediti još potpuniji i precizniji pregled svih naših izdanja.

KNJIGE NAŠE BRAĆE OD PROVINCISKOG KAPITULA 2010. GODINE DO RUJNA 2013.

1. ŠPIRO MARASOVIĆ, *Kršćanska društvena svijest*, Split (Crkva u svijetu), 2010., str. 512.
2. ŽARKO RELOTA, *Bez ičega a imaju sve*, (U povodu Godine svećenika), Zagreb – Teovizija, 2010., str. 116.
3. FRA STANKO DUJE MIJIĆ, *Što primiste ... dajte!* – Nedjeljne i blagdanske propovijedi, Liturgijska godina A B C, Zagreb (GK), 2010., str. 987.
4. RED MALE BRAĆE KONVENTUALACA, *Samostanski kapitul – Zajedničarsko razabiranje, preispitivanje života, bratsko ispravljanje*, Zagreb – Rim, 2010., str. 115.
5. RAZNI AUTORI, *Veličina malenih* – Povijest i kulturna baština Hrvatske provincije sv. Jeronima franjevac konventualaca, Zagreb 2010., str. 331.
6. FRA STANKO MIJIĆ, *Poezija koja se ne pjeva*, Zagreb 2010., str. 104.

7. RED FRANJEVACA KONVENTUALACA, *Direktorij za misije*, Rim 2009. – Zagreb 2011., str. 32.
8. ZVONIMIR ZLODI, *Sveti Josip zaručnik Blažene Djevice Marije*, 2. izd., Zagreb 1011., str. 149.
9. CELESTIN TOMIĆ, *Otkrivenje*, 2. izd., Zagreb (Veritas) 2011., str. 394.
10. *Ustanove Reda male braće konventualaca*, Zagreb 2011., str. 159.
11. Hrvatska provincija sv. Jeronima franjevac konventualaca, *Na putu obnove – građa za pripremu i razradu novih Konstitucija Reda*, Zagreb 2011., str. 164.
12. RAZNI AUTORI, *25 godina susreta – 25 let srećanj, Spomenica – Spomin (1987-2011)*, Zagreb (Veritas) 2011., str. 77.
13. JOSIP BLAŽEVIĆ, *Halloween – poganstvo staro i novo – 50 pitanja, 50 odgovora*, Zagreb (Veritas), 2011., str. 194.
14. Hrvatska provincija sv. Jeronima franjevac konventualaca, *Šematizam – Stanje 31. XII. 2010.*, Zagreb 2011., str. 51.
15. FRA STANKO MIJIĆ, *Duhovne vježbe – Kristoterapija*, Zagreb GK, 2012., str. 242.
16. FRA STANKO DUJE MIJIĆ, *Exempla trahunt – Primjeri privlače*, 2. izd., Zagreb (Veritas) 2011., str. 255.
17. LJUDEVIT ANTON MARAČIĆ, *Crkva u Premanturi – Prilozi i doprinosi njezinu upoznavanju*, Medulin 2012., str. 87.
18. FRA STANKO DUJE MIJIĆ, *Sotonska gripa – pandemija laži*, Zagreb 2012., str. 384.
19. NIKOLA MATE ROŠČIĆ, *Sv. Frane brodomac – Dolazak sv. Frane u Hrvatsku 1212.*, Zagreb – Split, 2012., str. 110.
20. NIKOLA MATE ROŠČIĆ, *Samostan sv. Frane u Splitu – Povijesni pabirci*, Split (Veritas) 2012., str. 258.
21. NIKOLA MATE ROŠČIĆ, *Isus Krist u islamu*, Šibenik 2012., str. 114.
22. NIKOLA MATE ROŠČIĆ, *Isus Krist u židovstvu*, Šibenik 2012., str. 174.
23. GIUSEPPE SIMBULA, *Vojske Bezgrešne – narav, teologija, duhovnost*, Zagreb (Veritas) 2012., str. 289.
24. FRA AMBROZ KNEŽIĆ, *Zašto ima nade?* (knjiga za one koji trpe), Zagreb 2012., str. 172.
25. *Bibliografija, Veritas – Glasnik sv. Antuna Padovanskoga*, 50 godišta (1962-2011), od broja 1 do 555, Zagreb 2012., str. 619.
26. IVAN BRADARIĆ, *Veritas, Glasnik sv. Antuna Padovanskoga*, 50 godina, 1962-2012, Zagreb 2012., str. 139.
27. RAZNI AUTORI, *Zbornik radova Tjedna međureligijskog dijaloga povodom 25 godina duha Asiza*, (Zagreb, 21-27. listopada 2011), Zagreb 2012., str. 380. Zbornik uredio fra Josip Blažević.
28. Hrvatska provincija sv. Jeronima franjevac konventualaca, *Prvi pastoralni kolokvij – Naša pastoralna današnjica i Providnosti otvorena sutrašnjica* (Zagreb 6. i 7. rujna 2011), Zagreb 2012., str. 132.
29. FRA IVAN BRADARIĆ, *Hodočasnički vodič u Padovu*, 2. izd., Zagreb (Veritas) 2012., str. 127.
30. MAKSIMILIJAN MARKO HERCEG, *Spasonosno trpljenje bl. Ivana Pavla II.*, Zagreb (Veritas) 2012., str. 95.
31. NIKOLA MATE ROŠČIĆ, *Revolucije razaranja Krista*, Šibenik 2013., str. 206.

32. NIKOLA MATE ROŠČIĆ, La Provincia Croata di S. Girolamo dei frati minori conventuali, *Storia della Provincia*, dall'arrivo dei frati minori fino al presente, Zagabria 2013, str. 173.
33. ZVONIMIR ZLODI, *Sv. Nikola biskup – čudotvorac i dobročinitelj*, 2. izd., Zagreb (Veritas) 2012., str. 109.
34. STANKO D. MIJIĆ-STJEPAN MIČUDA, *Otkriće života poslije života – Život fra Vjekoslava Mičude franjevca konventualca, duhovni dnevnik – svjedočenja* (10. obljetnica mučeništva), Zagreb 2013., str. 202.
35. RAZNI AUTORI, Znanstveni skup u povodu 5. obljetnice smrti dr. sc. Celestina Tomića (Zagreb, 12. studenog 2011), *Zbornik radova – Celestin Tomić*, Zagreb, 2013., str. 288.
36. HRVATSKA PROVINCIJA sv. Jeronima franjevaca konventualaca, *Drugi pastoralni kolokvij – Posvećena i kućna Crkva: odnos međusobnog pomaganja, podržavanja, suradnje i izgradnje* (Zagreb 26. i 27. lipnja 2012), Zagreb 2013., str. 96.
37. YVES IVONIDES, *Vječni zaljubljenik – Poruka sv. Franje Asiškoga braći i suvremenom svijetu*, 4. izd., Zagreb (Veritas) 2013., str. 224.
38. *Cvjetnjak svetog Antuna Padovanskog*, molitvenik štovatelja sv. Antuna, 12. posebno izdanje (s velikim slovima), Zagreb 2013., str. 396.
39. IVAN KARLIĆ, »Vjerujem...«, Kateheze o katoličkoj vjeri, Zagreb 2013., str. 192. Suizdavači: Naša Provincija i Kršćanska sadašnjost iz Zagreba.

Lazaro Iriarte: POVIJEST FRANJEVAŠTVA

Ovih dana, u izdanju Hrvatske kapucinske provincije sv. Leopolda i Kršćanske sadašnjosti iz Zagreba objavljena je knjiga španjolskog kapucina, fra Lazara Iriarte, pod naslovom POVIJEST FRANJEVAŠTVA. Ovo pozamašno djelo vrijedi svima posebno preporučiti, makar će ponetko, kad stvar promatra iz vlastite perspektive, možda imati i određene primjedbe pa i zamjerke. Naš Provincijalat naručio je određeni broj primjeraka, od kojih je po jedan namijenjen svakom samostanu na dar.

U predgovoru hrvatskom izdanju današnji hrvatski kapucinski provincijal, fra Ante Logara, ističe: »Kao duhovne sinove sv. Franje, ljubav prema svetom Utemeljitelju nadahnjuje nas i oduševljava, ne samo za izučavanje nego i za poznavanje povijesti pokreta kojemu pripadamo. Nedavni franjevački jubileji – 800. obljetnica odobrenja prvotnoga franjevačkog Pravila, a time i odobrenja franjevačkog pokreta i karizme (1209.-2009.), kao i 800. obljetnica dolaska sv. Franje u naše, hrvatske krajeve (1212.-2012.) – potaknuli su nas na to da braći franjevcima i sestrama franjevkama u Hrvatskoj, ali i svim drugim zaljubljenicima u Franju iz Asiza i dobru knjigu, pružimo našoj javnosti jednu sustavnu povijest franjevačkog pokreta iz pera poznatoga španjolskog kapucina i povjesničara o. Lazara Iriarte. Knjiga je plod višegodišnjeg autorova znanstveno-istraživačkog rada i proučavanja izvora povezanih sa sv. Franjom i franjevaštvom, te pruža nezaobilazni temelj ne samo za upoznavanje činjenica vezanih uz život samoga Franje Asiškog nego i pojedinih grana i ogranaka njegova Reda. Nadamo se da će ovo nadasve vrijedno, vrlo zanimljivo znanstveno i stručno djelo sljedbenicima franjevačkog nadahnuća pomoći da bolje upoznaju svoju prošlost, kako bi što bolje mogli živjeti svoju sadašnjost, te na dobrim i čvrstim temeljima graditi budućnost.«

Na sve to možemo dodati: UZMITE I ČITAJTE!

PREDSTAVLJANJE »FRANJEVAČKIH IZVORA«

Fra Augustin Kordić

Uvod

U rukama držimo jednu divnu knjigu, izuzetnu knjigu za sve sljedbenike sv. Franje Asiškoga: *Franjevačke izvore*, koju neki vole nazivati »Franjevačkom Biblijom«. Prvi put imamo na okupu u jednoj knjizi na hrvatskom jeziku sve ono bitno što se tiče sv. Franje Asiškoga i sv. Klare Asiške: njihove spise, prve životopise o njima, pa i bitne stvari koje se tiču Franjevačkoga svjetovnog reda, ali i još mnoge druge stvari. Divan je to osjećaj: imati u rukama, listati i čitati sve ono bitno što se tiče sv. Franje i sv. Klare! Spisi sv. Franje izdavani su na hrvatskom jeziku počevši od 1974. godine (Jukić-Sarajevo, prijevod F. Žilić), preko 1988. (Symposion–Split, prijevod D. Damjanović i A. Bonifačić), pa ponovo 1991. (Symposion–Split) i do 2005. (Ziral–Mostar, prijevod D. Lasić i S. Hrkać). Zahvaljujući ponajviše o. Damjanu Damjanoviću, franjevcu, ali i još nekima, više stvari je izašlo i prije na hrvatskom jeziku u pogledu prvih životopisa sv. Franje i sv. Klare. No to je bilo daleko od onoga što sada posjedujemo. Sada imamo prevedeno na hrvatski jezik sve ono što je doista bitno, glavno za sv. Franju i sv. Klaru. Bogu hvala!

Kako je došlo do izdavanja ove dragocjene knjige na hrvatskom jeziku? Presudna je bila proslava 800. obljetnice postojanja Reda manje braće kod nas 2009. godina. Papa Inocent III., naime, usmeno je odobrio Pravilo Manje braće 1209. godine. Inicijator za izdavanje Franjevačkih izvora bio je fra Pero Vrebac, franjevac Bosne Srebrene, koji je bio i misionar u Africi. Ideja o izdavanju Franjevačkih izvora došla je i u Vijeće franjevačkih za-

jednica, tako da je tadašnji predsjednik tog Vijeća fra Željko Tolić sazvao stručnu skupinu franciskologa (poznavatelja sv. Franje), 7. ožujka 2008., u Zagrebu u vezi s izdavanjem ove knjige i predložio za koordinatora upravo fra Peru Vrebca. Iz jednog dopisa fra Pere Vrebca dobio sam dojam da će Franjevački izvori izići za glavnu proslavu spomenute 800. obljetnice, u jesen 2009. godine. No pokazalo se da je to vrlo zahtjevan posao, pa je ova knjiga ugledala svjetlo dana za Rane sv. Franje, 17. rujna 2012. godine, ili koji dan prije. I to u više od 5.000 primjeraka.

Kamo bismo stigli, kada bismo poimence nabrajali sve one koji su zaslužni za ovu zlatnu knjigu Franjevačkih izvora! Uostalom to i nije cilj ovoga našeg predstavljanja. Ako ikome dugujemo veliku zahvalnost, to su prevoditelji i prevoditeljice s latinskog jezika, kako Spisa sv. Franje i sv. Klare tako i njihovih prvih životopisa, ali i ostalih priloga. A prevoditelja ima priličan broj. Za mene je bilo ugodno iznenađenje s. Tarzicija Čičmak, klarisa iz Mikulića u Zagrebu, koja je prevodila i s latinskoga i s talijanskog jezika. Uz mnoge druge ovdje izražavam svoje divljenje, a dakako onda i zahvalnost spomenutom fra Peri Vrebcu, glavnom uredniku Franjevačkih izvora, i fra Marijanu Karauli, tehničkom uredniku, obojica iz Franjevačke provincije Bosne Srebrene. Oni su pročitali sav tekst ove knjige četiri puta otklanjajući pogreške, koje su se vrlo lako ugnijezdile ili potkrale.

Inače prvi koji su počeli s izdavanje Franjevačkih izvora u jednoj knjizi bili su Španjolci. Oni su to učinili 1946. godine. Slijede ih Nijemci šezdesetih godina prošlog stoljeća, pa Francuzi 1968. godine. Godine 1973. izašlo je isto tako u jednom svesku anglo-američko izdanje ovih izvora. Talijani su objavili prvi put Franjevačke izvore 1977. godine u dva sveska, da bi ih objedinili 1978. godine (jedan svezak). Španjolci ponovo izdaju Franjevačke izvore 1978. godine. Franjevački izvori na talijanskom jeziku izašli su ponovo 2004. godine. Dakako, Franjevački izvori izlazili su i na drugim jezicima, kao

na portugalskom, poljskom, itd. A eto, mi Hrvati trebali smo čekati 2012. godinu. I Bogu hvala da su i sada izišli! Vjerujte mi, da nije bilo jednog fra Pere Vrebca, Franjevački izvori ne bi još izišli na hrvatskom jeziku. Zahvalni smo dobrom Bogu za ovoga dobrog redovnika, punog energije i zauzetosti. Da, priznaje fra Pero da je i kod njega bilo u ovom velikom poslu klonulosti, kao i kod Jeremije proroka u njegovoj proročkoj službi, ali nastavio je dalje raditi ovaj posao kao što je i Jeremija prorok nastavio svoju proročku službu. A što se tiče novčanih sredstava za izdavanje Franjevačkih izvora zahvalnost dugujemo Hrvatskoj vladi za vrijeme dr. Ivi Sanadera.

PREDSTAVLJANJE FRANJEVAČKIH IZVORA

Ovdje se najprije obrađuju uvodni dijelovi Franjevačkih izvora, da bi se prešlo na pregled svih osam cjelina knjige; u Svršetku će se kratko obraditi završni dijelovi Franjevačkih izvora. Kod svakog spisa ili djela označene su stranice gdje se to u Franjevačkim izvorima nalazi zbog lakšeg snalaženja.

Predgovor (str. 5-6) je napisao fra Ivan Sesar, predsjednik Vijeća franjevačkih zajednica. Fra Ivan uz ostalo zahvaljuje Uredničkom vijeću Franjevačkih izvora, a na poseban način fra Peri Vrebcu, glavnom uredniku.

Zahvala (str. 7), napisao fra Pero Vrebac, glavni urednik Franjevačkih izvora. On zahvaljuje svim hrvatskim prevoditeljima Franjevačkih izvora, zahvaljuje lektorima i drugima, zahvaljuje Vladi Republike Hrvatske za financijsku pomoć, zahvaljuje izdavačkim kućama i osobama za latinske tekstove.

Kratki sadržaj Franjevačkih izvora (str. 8-10). Ovdje su uglavnom nabrojani samo naslovi podjela spisa sv. Franje i sv. Klare te naslovi izvora kako za Franju tako i za Klaru, te naslovi papinskih dokumenata za Franju, Klaru i Franjevački svjetovni red, te franjevačke samostanske trećorece. Obilati sadržaj nalazi se na kraju knjige.

Praktične napomene (str. 11-12)

Franjevački izvori imaju osam zasebnih cjelina s još nekim dodacima. I. cjelinu čine »*Spisi sv. Franje Asiškoga*« (str. 61-220), II. cjelinu čine »*Životopisi sv. Franje*« (str. 221-1576), koji zauzimaju najveći dio ove knjige; III. cjelinu čine »*Svjedočanstva o sv. Franji*« (str. 1577-1649), kako ona izvan franjevaštva tako i neka franjevačka; IV. cjelinu čine »*Papinski dokumenti o sv. Franji*« (str. 1651-1683); dakako ovdje je riječ samo o nekim važnijim papinskim dokumentima; V. cjelinu čine »*Spisi sv. Klare Asiške*« na str. 1685-1746); VI. cjelinu čine »*Životopisi sv. Klare*« na str. 1747-1929); VII. cjelinu čine »*Dokumenti o sv. Klari*« (str. 1931-1958); VIII. cjelinu čine »*Zakonodavni tekstovi Reda braće i sestara od pokore*, to jest Franjevačkoga svjetovnog reda, (str. 1959-1992). U Dodacima (I. i II.) (str. 1993-2056) stoje *Kasnija pravila Trećega svjetovnog reda* (Leona XIII. i Pavla VI.) (str. 1993-2022) te *Pravila Trećega samostanskog reda* Leona X., Pija XI, i Ivana Pavla II. (str. 2023-2056). A posve na kraju su *Tablice, Kazala i Bibliografija* (str. 2057-2204). Eto to je gruba podjela Franjevačkih izvora. Ovdje je jednostavno riječ o tehničkom pregledu spomenutih cjelina Franjevačkih izvora.

Uvod u Franjevačke izvore (str. 13-46) napisao je njihov glavni uredni, fra Pero Vrebac. Uvod je vrlo obilat, a ovdje donosimo samo naslove: 1. *Spise sv. Franje*, 2. *Životopise sv. Franje*, 3. *Suvremeni pristup franjevačkoj hagiografiji*, 4. *Suvremene prijevode Franjevačkih izvora*, 5. *Povijesna svjedočanstva o sv. Franji*, 6. *Papinske dokumente o sv. Franji*, 7. *Spise i biografske izvore sv. Klare Asiške*, 8. *Zakonodavne tekstove Reda braće i sestara od pokore*, 8.1. *Dodaci: Kasnija pravila Trećega svjetovnog reda sv. Franje (I.) i Pravila Trećega samostanskog reda (II.)*, 9. *Hrvatska izdanja Franjevačkih izvora*, 9.1. *Spisi sv. Franje i sv. Klare*, 9.2. *Životopisi sv. Franje i sv. Klare*.

Kronologija (str. 47-54), koja obuhvaća život sv. Franje vrlo kratko po godinama i malko duže, od 1181. do 1237. godine.

Kratice (str. 55-60) knjiga Svetog pisma Staroga i Novog zavjeta, Spisa sv. Franje Asiškoga, Spisa sv. Klare Asiške, Životopisa sv. Franje i sv. Klare te Svjedočanstava o sv. Franji i franjevaštvu i kratice latinskih izvornika.

A sada prelazimo na kratki opis nastanka, pa i sadržaja svih osam cjelina u Franjevačkim izvorima. Od sv. Klare pa nadalje sadržaj cjelina je mnogo bogatiji.

PREGLED CJELINA FRANJEVAČKIH IZVORA

Kao što je naprijed istaknuto, u ovim Franjevačkim izvorima postoji osam zasebnih cjelina, kao slijedi:

I. SPISI SV. FRANJE ASIŠKOGA (str. 61-220)

Možda se o spisima sv. Franje najljepše izrazio norveški pjesnik i protestant Bernt Lie: »Njegovi spisi zaslužuju da budu osnova školske nastave. Djela Serafskog Asižanina su poput izvora iz kojega bez kraja crpiš, a da nikada ne iscrpiš. Nikad nisam čitao ništa veličanstvenije niti išta uzvišenije od spisa toga siromašnog redovnika. Kakvim li je duhom ovaj čovjek morao biti obdaren!«¹

Spisi sv. Franje dijele se na: »Hvale i molitve«, »Pisma«, »Pravila i Opomene«, »Diktirane spise« i »Izgubljene ili dvojbene spise«. Spisima prethodi opći uvod koji je obilat (str. 63-78).

1) **Hvale i molitve.** U prvom dijelu Spisa stoje: *Hvale i molitve* s pozamašnim uvodom (str. 79-90). Potom slijedi tekst ovih Franjinih spisa: **Molitva pred Raspetim** (str. 91). To je najstarija Franjina molitva iz 1206. godine. Ona je nastala poslije Franjinog hodočašća na grob sv. Petra u Rim (LegTd 10). Je li ta molitva nastala dok se Franjo molio u jednoj spilji pokraj Asiza (LegTd 12) ili u crkvi sv. Damjana, kada je čuo glas Krista Raspetoga: »Franjo, idi, popravi moju kuću koja se, kako vidiš, sva ruši!« (2Čel 10), ne može se sa sigurnošću ustanoviti. Ipak mnogi drže da je molitva povezana s Franjinom prodajom robe i konja u Foligno 1206. godine, kada je s utrženim novcem želio obnoviti crkvu sv. Damjana; molitva bi nastala upravo u toj crkvi nakon što je Franjo čuo riječi Krista Ras-

petoga. Prikladno je pročitati ovu prvu Franjinu molitvu: »Višnji i slavni Bože, rasvijetli tmine srca moga i daj mi pravu vjeru, čvrsto ufanje i savršenu ljubav, razum i znanje, Gospodine, da vršim tvoju svetu i istinitu zapovijed. Amen.« Dobro bi bilo ovu molitvu češće moliti. Potom slijedi **Poticaj na hvaljenje Boga** (str. 91-92). To je Franjin autograf u kojem on moli u stihu; molitva je nagovještaj »Pjesme bratu suncu«. Ne zna se kada je točno nastala. Zatim, tu je molitva **Pozdrav Blaženoj Djevici Mariji** (str. 92). Franjo je ovu hvalu nadovezao na »Pozdrav krepovima«. Ne zna se kada. Potom slijedi molitva ili hvala **Pozdrav krepovima** (str. 93-94). Da je Franjo napisao ovu hvalu, molitvu, svjedoči Toma Čelanski (2Čel 189). Pa divna Franjina molitva **Tumačenje Očenaša** (str. 94-95). Franjo je ovu molitvu često molio s braćom. Kada je nastala, nije poznato. Slijede **Hvale uz svaki dan** (str. 95-96). Ovu molitvu Franjo je molio na početku svakoga kanonskog časa; riječi su iz Sv. pisma: »Otkrivenje« i sv. Ivan, zatim iz crkvene liturgije. Kada je nastala, nije poznato. Dolazi na red najduža Franjina molitva **Časoslov Muke Gospodinove** (str. 97-114). U ovom časoslovu dolazi do izražaja Franjina inventivnost i sloboda. On uzima riječi iz Svetog pisma Starog zavjeta, dakako posebno iz psalama, ali i iz novozavjetnih spisa. Franjo nešto uzima iz jednog nešto opet iz drugoga psalma, pa opet iz Evanđelja. Franjo se u ovom Časoslovu služi Rimskim psaltinom, a u Zapadnoj Crkvi tada je više u uporabi Galikanski psaltir. Antifona »Sveta Djevice Marijo« (str. 98) molila se na početku svakog psalma. Franjo ovdje ne slavi samo Muku Isusovu nego cijelu ekonomiju spasenja. Časoslov uključuje razna crkvena vremena: Velik tjedan, Uskrsno vrijeme i Božić. Potom dolazi **Cedulja dana bratu Leonu** (str. 114-115). Ovu cedulju Franjo je sam sastavio i napisao svojom rukom – autogram; na jednoj strani te cedulje: **Hvale Bogu višnjemu**, a na drugoj strani cedulje: **Blagoslov bratu Leonu**. Molitvu »Hvale Bogu višnjemu« (str. 114) Franjo je s drugovima molio svakog dana. Zatim dolazi najljepša Franjina pjesma, koja je poznata i izvan kršćanstva **Pjesma bratu suncu** (str. 116-117) ili kako su je prije također zvali »Pohvale stvorova«. Franjo piše ovu pjesmu-himan pri koncu života kod sv. Klare, kad je teško bolestan. To je kantik triju mladića iz Danijela proroka pretočen u Franjinu pjesmu. Franjo je ovu pjesmu napisao

¹ *Spisi sv. Oca Franje i sv. Majke Klare Asižana*, Split 1988., str. 15.

pučkim talijanskim jezikom; on je prvi talijanski pjesnik koji piše talijanski. I na koncu **Siromašice, čujte** (str. 117-118). Spis je upućen Klari i njenim sestrama, redovnicama; možda je ovaj spis napisan poslije »Pjesme bratu suncu«, jer je u kodeksima tako i smješten.

2) **Pisma**. Drugi dio Spisa donosi *Pisma* s obilnim uvodom (str. 119-126). Pisma su nastala s jedne strane zbog Franjinih bolesti koje ga onemogućuju da putuje, a s druge strane ona su izraz i volje pape Honorija III. iz 1219. godine, da neke stvari dopru do što više vjernika, posebno u pogledu euharistije. Tekst *Pisama* počinje na str. 127.: **Pismo klericima** (prva verzija, str. 127), **Pismo klericima** (druga verzija, str. 128), potom slijedi **Prvo pismo kustodima** (str. 129), pa **Pismo upraviteljima naroda** (str. 129-130); između ostaloga Franjo poziva upravitelje naroda, da svake večeri po glasniku ili nekim drugim znakom javljaju da sav narod treba slaviti i hvaliti Gospodina Boga (r. 7). Vjerojatno se u ovom pozivu čuje odjek Franjinog susreta s islamom, kada je slušao mujezinov poziv na molitvu. **Drugo pismo kustodima** (130), zatim **Pismo bratu Leonu** (str. 131). Ovo su riječi ohrabrenja bratu Leonu, svećeniku, koga je Franjo jako cijenio. Slijedi **Pismo jednom ministru** (str. 131-132). To je vrlo značajno pismo koje govori kako se poglavar treba odnositi prema svojim teškim podložnicima, ne napuštati ih nego podnositi sve do šibanja, da ih tako privede Bogu. Pa kratko **Pismo bratu Antunu** (str. 132). Pisamce je nastalo kad je sv. Antun počeo poučavati braću u teologiji u Bolonji. Franjo nema ništa protiv toga, ali piše sv. Antunu da treba sačuvati duh molitve i pobožnosti. Potom dolazi najvažniji Franjin spis za članove OFS-a: **Prvo pismo vjernicima** (str. 132-134). Pobudnica koja je stavljena na početak Pravila OFS-a, K. Esser je mišljenja da je to pismo bila uputa za život Pokorničkoj braći i sestrama, danas članovima Franjevačkoga svjetovnog reda. Je li to doista i bila uputa, o tome poznavatelji sv. Franje još raspravljaju. Potom slijedi nešto što posjedujemo samo mi Hrvati: **Prvo pismo vjernicima sv. Franje na glagoljici** (str. 134-137) u *Ivančičevu zborniku* na staroslavenskom jeziku nalazi se samo prvih 14 redaka ovog pisma. Za otkriće zbornika zaslužni su: Stjepan Ivančić 1887. i Ivan Milčetić 1890. godine. Potom **Drugo pismo vjernicima** (str.

138-143). To je vrlo opširno pismo. Još uvijek se ne zna tko su zapravo oni kojima je Franjo uputio ovo pismo, jer je ono upućeno i vjernicima i svećenicima. A vjernicima je sigurno upućeno, posebno Pokorničkoj braći i sestrama. Zatim **Pismo cijelom Redu** (str. 143-148). To pismo je vrlo značajno za Manju braću Prvog reda.

3) **Pravila i opomene**. Potom dolazi treći dio Spisa sv. Franje: *Pravila i Opomene* (str. 149-209) s obilatim uvodom (str. 149-158). Nakon općeg uvoda slijedi **Nepotvrđeno pravilo** Manje braće u 24 poglavlja (str. 159-177). Ovo Pravilo potječe iz 1221. godine. Ono vjerojatno u svom prvom poglavlju sadrži više toga od usmeno odobrenog Pravila iz 1209. godine od pape Inocenta III. Potom **Fragmenti druge redakcije Nepotvrđenog pravila**: 1. »Fragmenti kodeksa iz katedrale u Worcesteru« (Engleska; str. 178-183); 2. »Fragmenti umetnuti u Tumačenje Pravila Manje braće Huga iz Digne« (Francuska; str. 183-189); 3. »Fragmenti sačuvani u Drugom životopisu svetog Franje brata Tome Čelanskoga« (str. 188-189). Slijedi **Potvrđeno pravilo** Manje braće u 12 poglavlja (str. 190-195). Pravilo je odobrio papa Honorije III., 29. studenog 1223. godine. I na koncu **Pravilo za samotišta** (str. 196). Pravilo za povlačenje u kontemplaciju, molitvu, rekli bismo danas za duhovne vježbe. Nakon tri Pravila dolaze **Opomene** u 28 brojeva (str. 197-205), koje su vrlo značajne. Opomene su nastajale malo po malo, tijekom vremena. Možda su *Opomene* uz *Pismo svim vjernicima* najvažnije za članove OFS-a. Nakon »Opomena« dolazi spis sv. Franje koji je uputio sestrama sv. Klare **Oblik življenja dan Klari i sestrama** (str. 205). Ovaj spis sv. Franje uzet je iz 6. poglavlja Pravila sv. Klare, koja ga je tamo umetnula. On je nastao s početkom redovničkog života sv. Klare. Tu je i Franjina **Posljednja volja Klari i sestrama** (str. 205). I ovaj Franjin spis nalazi se u 6. poglavlju Pravila sv. Klare. Nastao je pri koncu Franjina života. Kao posljednji spis ovoga trećeg dijela je Franjina **Oporuka** (str. 206-208), vrlo značajan spis koji je u početku Reda dijelio duhove. Zanimljivo da o ovoj velikoj »Oporuci« sv. Franje Toma Čelanski, a izgleda ni Bonaventura ne pišu. O njoj sigurno piše »Legenda triju drugova« (29). Oporuka je sigurno nastala pri koncu života sv. Franje. Braća su toga bila od početka svjesna, jer su se pitala da li Oporuka veže braću kao i Pra-

vilo. »Quo elongati« iz 1230. godine pape Grgur IX. tumači da »Oporuka« nije spis pravne naravi, da ne obvezuje.

4) **Diktirani spisi.** Četvrti dio Spisa sv. Franje čini *Dodatak: Diktirani spisi* (str. 209-216) s obilnim uvodom (str. 209-214). Kajetan Esser piše da se pripovijeda kako su neki spisi nastali Franjinim diktiranjem u pero, te da su se oni nalazili u starim pisanim spomenicima i legendama. Slijedi sadržaj ovih spisa: **O istinskom i savršenom veselju** (str. 215) (Actus 7, Cvjetići 8). Leonard Asiški, prema Beneventu Bughettiju 1927. godine, iz Firentinskog kodeksa u 14. stoljeću, svjedoči kako se Franjo i brat Leon nalaze u Porcijunkuli, a Franjino putovanje iz Perude, dolazak u Porcijunkulu i odbijanje gostoprimstva od strane neljubaznog vratar, nisu izvješća o činjenicama nego »parabola« zbog davanja primjera, koju je brat Franjo izmislio i izdiktirao. Zatim **Oporuka iz Siene** (str. 216). O ovoj oporuci pišu *Asiški zbornik* (Perudinska legenda) (59) i *Ogledalo savršenosti* (87). I opet zanimljivo da o ovoj maloj Oporuci ne pišu ni Toma Čelanski ni Bonaventura. I još diktirani spis **Blagoslov dan bratu Bernardu** (str. 216) (Actus 5, Cvjetići 6, A. Clarenio FF. 2190). – I na koncu ovoga dijela dolaze *najnesigurniji spisi sv. Franje*, riječ je o *Izgubljenim ili dvojbenim pismima* (str. 217-220); Među ta izgubljena ili dvojbeni pisma spadaju: **Pismo Hugolinu, biskupu ostijskom** (str. 217); **Pismo poslano braći u Francuskoj** (str. 217-218); **Pismo građanima Bolonje** (str. 218); **Pismo Klari i sestrama o postu** (str. 218); **Blagoslov Klari i sestrama** (str. 219) te **Pismo gospođi Jakobi** (str. 219-220).

II. ŽIVOTOPISI SV. FRANJE (str. 221-1576)

Ovo je najobimniji dio Franjevačkih izvora. U ovom predstavljanju o životopisima sv. Franje vrlo kratko se donosi njihov nastanak i sadržaj. Uvod (str. 223-232) u ove životopise vrlo je opsežan i sadržajan. On između ostalog govori o razvoju Reda i o potrebi nastanka nekih životopisa o sv. Franji

1) **Okružnica brata Ilije o preminuću sv. Franje** (str. 235-239). Vilim Spoelberch u djelu »Speculum vitae B. Francisci et sociorum eius«, koje je uputio bratu Grguru ministru Francuske, u dru-

gom dijelu br. 48-51, piše o ovoj okružnici brata Ilije, objavljeno je 1620. godine. Jordan iz Jana »Kronika« br. 50, Wadding II., 167-169. Pismo odiše velikom žalošću zbog smrti sv. Franje.

2) **Toma Čelanski, Prvi životopis sv. Franje** (str. 241-328). Službeni životopis pisan 1228-1229. prigodom proglašenja Franje svetim: 17. srpnja 1228. Papa Grgur IX. potvrdio životopis je u veljači 1229. Životopis sveca pisao se tada poslije proglašenja svetim, a danas se piše prije proglašenja svetim. Čelanski piše kao što se tada pisalo za izgradnju vjernicima, ne mareći za povijesne točnosti kao što to danas zahtijeva historiografija. Na Tomino pisanje utjecao je »Životopis sv. Martina Tourskoga« od Suplicija Severa, te »Životopis sv. Malahije« od Bernarda iz Claivauxa.

3) **Toma Čelanski, Životopis za uporabu u kuru** (str. 329-338). Ovaj kratki životopis sv. Franje, koji ima svega 17 brojeva, čitao s u kuru za vrijeme moljenja časoslova; napisan je između 1230 i 1232. godine.

4) **Julijan Špajerski, Ritmički časoslov sv. Franje** (str. 339-361). Napisano djelo između 1228. i 1232. godine. U ovom časoslovu nalaze se antifone, kratka čitanja, himni, otpjevi, antifona za Veliča, pozivnik: za 1. Večernju; za 1. Noćnu, 2. Noćnu, 3. Noćnu Službu čitanja; za Jutarnju; uz Manje časove; za 2. Večernju. Julijan Špajerski bio je i muzičar.

5) **Julijan Špajerski, Život sv. Franje** (str. 363-403). Napisano djelo između 1232. i 1235. godine. On slijedi u ovom životopisu »Prvi životopis sv. Franje« Tome Čelanskoga.

6) **Savez sv. Franje s gospođom Siromaštinom** (str. 405-433). Djelo nastalo između 1230. i 1237. Iako su unatrag tridesetak godina držali da je ovo djelo nastalo 1227. godine, jer da je tako na dva kodeksa zapisano, ipak ono je nastalo kasnije, jer obrađuje problematiku polovice XIII. stoljeća. Ovo alegorijsko djelo napisao je nepoznati autor. U djelu govori čovjek koji daje siromaštvu ne samo prvo mjesto među evanđeoskim krepostima, nego kroz funkciju siromaštva čita sa strastvenim i proročkim okom cijelu povijest spasenja.

7) **Henrik Avranški, *Legenda o sv. Franji u stihu*** (str. 435-505). Djelo je napisano vjerojatno prije 1239. godine, a možda čak i 1229. godine i to u prvoj redakciji (jer govori o kanonizaciji sv. Franje, 1228., a ne govori o izgradnji Bazilike sv. Franje, 1230. godine). Krivo stoji u Franjevačkim izvorima da je djelo nastalo 1283., jer je pisac Henrik umro oko 1260. godine. Henrik Avranški bio je francuski pjesnik iz Normandije, nije bio franjevac, nego lutajući klerik, pjesnik. Sačuvana su njegova 162 pjesnička sastavka. Izgleda da je djelo napisano u rasponu od 1241. do 1259. godine (druga redakcija). Ovo djelo pronašao je A. Cristofani 1882. u Asiškome kodeksu 338. Djelo se još nalazi u kodeksu u Cambridgeu i Versaillesu. Izvor za pisanje ove legende je »Prvi životopis sv. Franje« od Tome Čelanskoga. Djelo je podijeljeno na 14 knjiga. Život sv. Franje, bolje reći neki isječci iz njegova života, prikazani su na pjesnički način onoga vremena.

8) **Ivan Perudiński** (Nepoznati Perudinac), ***Početak ili osnutak Reda*** (str. 507-533). Djelo je napisano 1240. ili 1241. godine. Naime, ono je starije od »Legende trojice drugova« i od »Drugog životopisa sv. Franje« Tome Čelanskoga. Autor djela je izgleda fra Ivan, za kojega Franjini drugovi (Leon, Rufini Anđeo) u pismu poslanom iz Greccia 11. kolovoza 1246. kažu da je drug brata Egidija. On dobro poznaje »Prvi životopis sv. Franje« Tome Čelanskoga i upotrebljava ga. Njega ne zanima toliko Franjina povijest koliko povijest početaka bratstva, Reda manje braće i njegova preobrazba u brojni, međunarodni red. Autor ublažuje suprotstavljanje između Franje i njegova oca; na neki način opravdava Franjina oca. Nikako ne spominje Rivotorto; to je malo čudno kada piše o bratstvu. Otkriva ime svećenika u crkvi sv. Damjana: Petar, kod kojeg se Franjo u početku obraćenja sklonio. Za obradu ovog djela zaslužan je Giovanni di Fonzo.

9) ***Legenda trojice drugova*** (str. 535-579). Na početku ovog djela stavljeno je pismo koje su uputili Franjini drugovi Leon, Rufin i Anđeo generalnom ministru Reda Krescenciju iz Jesia, 11. kolovoza 1246. Ipak izgleda da ovo pismo nema ništa zajedničko s »Legendom trojice drugova«, jer u pismu stoji da oni pišu samo neka sjećanja na Franju

i Red i da ne slijede kronološki red o sv. Franji i Redu. A upravo tako postupa ova legenda: kronološki. Asižani su željeli dati svoj doprinos pozivu generalnog ministra Krescencija 1244. godine, da mu se upute sjećanja na sv. Franju. I dali su ga. Dakako, djelo je napisao neki nepoznati Asižanin ili Asižani. U djelu je prisutan Franjin život od njegova rođenja do 1220. godine. Autor(i) se služe »Prvim životopisom sv. Franje« Tome Čelanskoga, zatim djelom »Početak ili osnutak Reda, a ponešto i životopisom o sv. Franji Julijana Špajerskoga. Vrlo dobro je opisan Franjin život. Pisac odlično poznaje Asiz i tadašnje prilike u Asizu. Mislim da ovo djelo nosi krivi naslov i da spomenuto pismo Franjinih drugova (Leona, Rufina i Anđela) nije trebalo stavljati ovdje, nego vjerojatno u Asiški zbornik odnosno Perudińsku legendu.

10) ***Asiški zbornik ili Perudińska legenda***² (str. 581-683). Djelo je nastalo između 1241. i 1247. godine. Ovo je stara legenda o sv. Franji. Razni nazivi za ovo djelo potječu od raznih franciskanologa novijeg vremena: »Stara perudińska legenda« od F. Delormea, »Cvjetići triju drugova« od J. Cambella i N. Viana, »Spisi Leona, Rufina i Anđela« od R. Brookea, »Asiški zbornik spisa brata Leona i drugova« od M. Bigaronea. A riječ je o »zborniku« na prijelazu iz 13. u 14. stoljeće, o materijalima različitog podrijetla i nadahnuća sa ciljem rekonstruiranja legende o životu sv. Franje, koja bi bila »starija« od »nove« Bonaventurine legende (*Legenda maior*), a sjećanja dolaze od direktnih Franjinih drugova i zato izbrisana dekretom kapitula iz 1266. godine. Ova »Stara legenda«, koja je dospjela do nas, ne može se identificirati s »florilegiumom« iz Greccia 1246. godine, ali sigurno donosi svjedočanstva grupe osoba, koje su bile Franji posebno bliske. To je dokument izvanredne ljepote i sigurne biografske vrijednosti. Ova legenda ima dvostruku numeraciju: »Stara legenda sv. Franje« od F. Delorma, prema njegovom drugom izdanju u Parizu 1926. godine, i »Compilatio Assisiensis« od M. Bigaronia iz 1975. godine. U djelu prevladavaju razne slike iz života sv. Franje.

² Današnje i srednjovjekovno značenje legende nije isto. Za nas je danas legenda nešto nestvarno, legendarno, a u Srednjem vijeku ona je bila stvarni životopis nekog sveca.

11) **Toma Čelanski, *Drugi životopis sv. Franje*** (str. 685-808). Djelo je nastalo na zahtjev generalnog ministra Krescencija iz Jesia (1244) između 1246. i 1247. godine. Na kapitulu Reda 1244. Krescencije iz Jesia, generalni ministar, zatražio je od braće da napišu svoja sjećanja na sv. Franju, jer je smatrao potrebnim nadopuniti »Prvi životopis sv. Franje« od Tome Čelanskoga. Skupljeni materijal predan je Tomi Čelanskomu, koji se ponovo dao na posao pisanja životopisa sv. Franje. Dakako, da im razlika u njegovom Prvom i Drugom životopisu sv. Franje. U Drugom životopisu, na primjer roditelji sv. Franje nisu opisani crno kao u Prvom životopisu, a bratu Iliji u Drugom životopisu Čelanski ne posvećuje nikakvu pažnju, jer je ovaj u međuvremenu upao u nemilost pape, itd.

12) **Toma Čelanski, *Spis o čudesima sv. Franje*** (str. 809-873). Ovaj spis nastao je između 1252. i 1253. godine. Generalni ministar Ivan Parmski tražio je od Tome Čelanskoga da napiše nešto o Franjinim čudesima, što je bilo ispušteno u »Drugom životopisu sv. Franje«. Ovaj spis doživio je sudbinu drugih Franjinih životopisa odredbom generalnog kapitula iz Parizu 1266. godine, koji je naredio da se unište svi prethodni životopisi, osim životopisa sv. Bonaventura. Međutim, igrom slučaja koncem XIX. stoljeća spis je na dražbi kupio jedan franjevac kapucin (Antoine de Porrentruy) i tako je ponovo ugledao svjetlo dana. Dvije trećine čudesa nisu do tada bile objavljene, a jednu trećinu Čelanski je preuzeo iz svoga Prvog životopisa u kojem piše o čudesima sv. Franje.

13) **Sv. Bonaventura, *Manji životopis sv. Franje*** (str. 875-906). Djelo je nastalo između 1260. i 1263. godine. Ne razumijem zašto je u Franjevačke izvore stavljen najprije »Manji životopis sv. Franje«, pa tek onda »Veći životopis sv. Franje«, kad je Manji životopis skraćeni oblik Većeg životopisa. Inače ovaj životopis je savršen za čitanja tijekom moljenja časoslova Matutina (noćna Služba čitanja), kad je ovaj dio časoslova ima tri noćna, a svaki noćni po tri čitanja; dakle, u svemu devet čitanja za jednu noćnu službu Matutina (Služba čitanja). Kako se ovaj »Manji životopis sv. Franje« čitao za blagdan sv. Franje, to se produživalo s čitanjem kroz sedam ili osam dana. Ovdje su čitanja podijeljena za 7 noćnih Matutina (Službi čitanja).

Kod prve Službe čitanja (Matutina) čitan je 1. dio ovog spisa: Franjino obraćenje; kod druge Službe čitanja: Osnivanje Reda i uspješnost propovijedanja; kod treće Službe riječi: Povlastica kreposti; kod četvrte Službe riječi: Predanost molitvi i duh proricanja; kod pete Službe čitanja: Poslušnost stvorova i božanska dobrostivost; kod šeste Službe čitanja: Svete rane; i kod sedme Službe čitanja: Preminuće (sv. Franje). Savršeno!

14) **Sv. Bonaventura, *Veći životopis sv. Franje Asiškoga*** (str. 907-994). Remek djelo: svetac piše o svecu. Generalni kapitul u Narboni 1260. godine povjerio je Bonaventuri Banjoređijskom, generalnom ministru, da napiše novi Franjin životopis. Tri godine kasnije, 1263. na generalnom kapitulu u Pisi Bonaventura je predstavio kapitularcima svoj rad »Veći životopis sv. Franje«. I kapitularci su odobrili ovaj životopis. Bonaventura se, iako je prije pisanja ovog životopisa obišao mjesta u kojima je sveti Franjo živio, služio dobrim dijelom onim što je napisao Toma Čelanski, ali i drugim životopisima sv. Franje, koji su napisani po zapovijedi Krescencija iz Jesia 1244. godine. Bonaventura piše teološki životopis sv. Franje i u tome je njegova vrijednost i novost. Bonaventura gleda na razvoj Reda drugačije od nekih drugih, posebno spirituala. On vidi razvojnu nit Reda. Ni Bonaventura ne piše dobro o bratu Iliji. Bonaventura vidi Red manje braće pastoralno usmjerenim. On je više upozoran na sadašnjost i budućnost nego na prošlost Reda. – Ipak me čudi da Bonaventura kao generalni ministar nije zaustavio u Parizu 1266. godine uništavanje životopisa o sv. Franji, koji su bili napisani prije njegova životopisa.

15) **Sv. Bonaventura, *Neka čudesa nakon smrti sv. Franje*** (str. 995-1025). Djelo je napisano između 1260 i 1263. godine. Naslovi: 1. Snaga njegovih svetih rana; 2. Uskrišeni mrtvi; 3. Izbavljeni iz smrtne pogibelji; 4. Spašeni brodolomci; 5. Oslobođeni od okova i tamnice; 6. Žene oslobođene od pogibeljna porođaja; 7. Izlječenje slijepih; 8. Izlječenje od raznih bolesti; 9. Kažnjavanje onih koji nisu svetkovali svečev blagdan i koji su ga pogrdili; 10. Razna druga čudesa.

16) **Fra Bernard Beski, *Knjiga pohvala blaženog Franje*** (str. 1027-1062). Bernard Beski bio je

tajnik sv. Bonaventure. Njemu se pripisuje Kronika generala do XIV. odnosno XV. generala. Pripisuju mu se i neke pobožne knjige kao i Životopis brata Kristofora. A Kronika XXIV generala ubraja »Knjigu pohvala blaženog Franje« (legendu, životopis) među pobožne knjige fra Bernarda Beskoga. Ovoj knjizi kao Prvom životopisu sv. Franje Tome Čelanskoga služi kao uzor pisanje života sv. Martina Tourskoga (preminuće) od Suplicija Severa. Srednjovjekovni životopisi žele prikazati sveca za nasljedovanje, te ih ne zanima povijesna točnost događaja kao nas danas. Ovo djelo je napisano vjerojatno oko 1279. godine. Fra Bernard Beski probio je led zabrane pisanja o sv. Franji iz generalnog kapitula u Parizu 1266. godine. On vrlo lijepo piše o nekim Franjinim krepostima, o tri Reda koja je Franjo osnovao, o njegovoj smrti i čudesima.

17) **Ogledalo savršenosti** (manje) (str. 1063-1101). Paul Sabatier objavio je 1898. »Ogledalo savršenosti« (veće), a L. Lemmens objavljuje 1901. godine uz »Spise brata Leona«, druga sv. Franje, i »Ogledalo savršenosti« (manje, 1. redakcija). Ovo »Ogledalo savršenosti« (manje) je jedna kompilacija ulomaka koji se pripisuju bratu Leonu, drugu sv. Franje. Ni Sabatier tome ne proturječi. A djelo je nastalo svakako poslije 1277. godine, kada su tzv. Padovanski dekreti naredili skupljanje građe o sv. Franji i drugoj svetoj braći. Djelo je vjerojatno napisano oko 1318. godine. Ono ima 45 točaka. Govori o kreposnom životu sv. Franje.

18) **Ogledalo savršenosti** (veliko) (str. 1103-1205). Kao što je gore spomenuto Paul Sabatier objavio je ovo djelo 1898. On smatra da Toma Čelanski nije mogao napisati autentični životopis sv. Franje, jer je bio u službi pape Grgura IX. i u službi brata Ilije. Sabatier pripisuje »Ogledalo savršenosti«, život sv. Franje, bratu Leonu, koji je čuvar neiskvarenog sjećanja. Čak dva kodeksa kao godinu nastanka ovog djela stavljaju 1227., dakle godinu dana poslije smrti sv. Franje, a prije »Prvog životopisa sv. Franje« Tome Čelanskoga. No drugi pronađeni kodeksi to demantiraju, pa je izgleda godina pisanja ovog djela 1318. »Drugi životopis sv. Franje« Tome Čelanskoga prikazuje sv. Franju kao »alter Christus« (drugi Krist), a »Ogledalo savršenosti« kao nasljedovanje Krista. Djelo je vrlo značajno, no o Franjinom djetinjstvu i obraćenju

ne donosi ništa. Ali donosi mnoge primjere Franjinu kreposnog života. I ovo djelo je u službi promoviranja Franjine karizme od koje su se neka braća udaljila, odalečila.

19) **Anđeo Klarenski, Knjiga kronika ili nevolja Reda** (str. 1207-1349). Anđeo Klarenski rođen je između 1255. i 1260. godine u Fossobrone, u Marchama (Italija). Sve do 1294. poznat je pod imenom »Petrus de Forosempronio«; naziv »Clareno« dobiva vjerojatno po potoku koji je u blizini samotišta, gdje je on živio. U Franjevački red ulazi 1274., u vrijeme održavanja II. lionskog sabora. Postojao je određeni strah da će taj sabor donijeti velike promjene u Franjevačkom redu, posebno u pogledu siromaštva. Taj strah se uvukao među neku braću provincije Marche, a zahvatio je i fra Anđela Clarena. Ta braća su bila progonjena kao »duhovnjaci«. Fra Anđeo s još nekom braćom čami po zatvorima, dok 1290. godine nije oslobođen. Na poziv armenskog kralja fra Anđeo i još nekoliko braće odlaze u Ciliciju, gdje ostaje četiri godine. On se ponovo vraća u Italiju. Papa Celestin V. osniva »Pauperes eremita domini Celestini« (siromašni pustinjaci gospodina Celestina). Fra Anđeo je s Petrom iz Macerate bio na čelu te ustanove, grupe i tek tada uzima ime Anđeo Klarenski. No kad je za papu poslije Celestina V. izabran Bonifacije VIII. fra Anđeo bježi u Tesaliju (Grčku). Tamo dolazi u kontakt s bizanstinskim monasima i postaje jedan od najboljih poznavatelja grčkog jezika na Zapadu. Poslije smrti Bonifacije VIII. fra Anđeo se vraća u Italiju. Kad je za papu izabran Ivan XXII. fra Anđeo dolazi na papin dvor u Avignon. U Francuskoj ostaje od 1318. do 1334. godine, kada se vraća u Italiju i živi na području benediktinske opatije Subiaco, odakle upravlja svojom zajednicom. Umire 1337. godine. »Knjiga kronika ili nevolja Reda manje braće« napisana je oko 1325. godine. U njoj je opisano sedam nevolja Manje braće: 1. Za Franjina života; 2. Brat Ilija; 3. Krescencije iz Jesia; 4. Sv. Bonaventura – trpljenje Ivana iz Parme; 5. Trpljenje Petra Ivana Olivija; 6. Trpljenje Ubentina iz Casale; 7. Papa Ivan XXII i spirituali.

20) **Zgode blaženog Franje i njegovih drugova** (str. 1351-1461). Najviše truda u saznanju o ovom djelu uložio je Jacques Cambell 1988., a prije njega

ponešto Paul Sabatier 1902. godine. Tko je autor djela? Sadržaj djela upućuje na provinciju Marche, na fraticele, sljedbenike fra Anđela Klarenskoga i Petra iz Macerate. Djelo se zalaže za dosljedno življenje franjevačkog siromaštva. Nastalo je između 1327. i 1337. godine. Opisuje sličnosti između Isusa Krista i Franje. Dapače, Franju naziva »drugim Kristom«. Prevladavaju primjeri vedrine, ljubavi, strpljivosti i poniznosti. Djelo ima 68 poglavlja.

21) **Cvjetići sv. Franje** (str. 1463-1576). Izgleda da su »Cvjetići« nastali kao i »Zgode...« između 1327. i 1337. godine. Prijevod na talijanski jezik nastao je prije 1396. godine. Naime, iz te godine potječe kodeks »Cvjetića«, poznati primjerak Amaretta Manellia, autora »Stare kronike«. A Amaretto je ovaj kodeks »Cvjetići« iz 1396. godine prepisao iz jednoga prethodnog primjerka latinske redakcije. Cvjetići zapravo na zgodan način preporučavaju »Knjigu kronika ili nevolja Reda manje braće« Anđela Klarena. No postoje razlike između ova dva djela. Cvjetići su upravljani prema ljepoti i jednostavnosti života. Ne prevladavaju polemike. 53 poglavlja pokrivaju vrijeme duže od 110 godina. Osim Franje, koji dominira u prvim 38 poglavlja, tu su i druga braća, posebno s područja Marche (posljednji Ivan od Laverna, umro 1322). Franjo se predstavlja kao »drugi Krist«. Cvjetići iznose događaje i živote u jednostavnosti i spontanosti. Ovo je djelo ljude oduševilo. Zato već zarana izlaze njegova brojna izdanja. Istina je skrivena negdje u dnu pripovijedanja Cvjetića.

III. SVJEDOČANSTVA O SV. FRANJI (str. 1577-1649)

1) **JAKOV IZ VITRIJA**, (str. 1584-1591). On piše 1216. godine iz Đenove flandrijskim vjernicima o »manjoj braći i manjim sestrama«. Njegovo pisanje o Manjoj braći proteže se od 1216. do 1240. godine. Inače, Jakov je rođen u Francuskoj, blizu Pariza. Studirao je u Parizu. Postao je kanonikom 1210. godine. Godine 1216. obavio je vizitaciju Milana. Bio je biskup Sv. Ivana u Acriju, u današnjem Izraelu. A u ono vrijeme cijelo to područje zvalo se Sirijom. Godine 1228. imenovan je kardinalom-biskupom Frascatija u Italiji. Bio je jedan od najslavnijih propovjednika svoga vremena.

Vrlo lijepo opisuje Manju braću – kao veliku i vrlo pozitivnu novost u Crkvi. On piše drugo pismo 1220. godine iz Damijete prijateljima u Lotaringiji. Piše o susretu Franje Asiškoga i Sultana. Dobro primjećuje da se po svijetu kreću i dobri i loši članovi Manje braće. Zagovara da se u Red Manje braće uvede novicijat. I doista poslije njegove intervencije uveden je novicijat kod Manje braće. U svojoj »Povijesti zapada« (vjerojatno 1221.) opisuje tadašnju religioznost. U 32. poglavlju opisuje evanđeosku praksu Manje braće, franjevac.

2) **TOMA SPLIĆANINA**, arhiđakon (str. 1592-1593). On piše u svojoj »Historia Salonitanae« o Franjinoj propovijedi u Bolonji, 15. kolovoza 1222. (Velika Gospa). Tema propovijedi je bila: »Anđeli, ljudi i demoni«. Franjo je govorio više kao govornik u skupštini, a ne kao propovjednik. No bio je toliko uvjerljiv te je pomirio mnoge plemićke teško (do krvi) zavađane obitelji. Franjo je bio prezriva izgleda, siromašan, ali njegova je riječ bila snažna. Ljudi su se jako tiskali (bacali) na njega želeći imati komadić od njegova odjeće (habita) za sebe. O ovoj Franjinoj propovijedi u Bolonji piše i Federico Visconti, pizanski nadbiskup, godine 1265.: »Uistinu su sretni svi oni koji su vidjeli ovog sveca, to jest Franju, kao što smo ga po Božjoj milosti vidjeli i mi, pa smo ga svojom rukom doticali na općinskom trgu u Bolonji usred velike gomile ljudi...«

3) **KRONIKA JORDANA IZ JANA** (str. 1594-1621). Nakon kapitula u Halberstadtu (Njemačka) 1262. godine, Jordan iz Jana kao starac diktirao je svoja sjećanja od 1221. do 1262. godine bratu Baldevinu, a ovaj ih je zapisivao. No, Jordan se osvrće i na prvu veliku neuspjelu misiju Manje braće u Njemačku 1219. (ili čak 1217.) godine. Te, naime, godine bila su poslana braća izvan Italije još u Španjolsku, Francusku, Siriju i Ugarsku (današnju Hrvatsku). Od Jordana doznajemo da su braća putovala u Ugarsku preko mora. To može značiti da su putovali u Hrvatsku, jer je Hrvatska tada bila pod ugarskom kraljevskom krunom (od 1102. godine – »Pacta conventa«). U pravilu u Ugarsku, Mađarsku nije se dolazilo preko mora. Jordan vrlo lijepo opisuje prvi pohod braće u Njemačku (br. 3-8), u kojem je sudjelovalo 60 redovnika. Misija nije uspjela, jer braća nisu poznavala njemački jezik.

Na sva pitanja odgovarali su s »ja, ja« (da, da) i dobivali ono što su željeli. No kad su ih jednom zapitali je su li oni krivovjerci, odgovorili su ne znajući što ih pitaju: »Ja, ja«. I dobili su batina te im je bio onemogućen daljnji boravak u Njemačkoj. Jordan vrlo plastično opisuje, kako je i on pošao na drugo misijsko putovanje u Njemačku i ne želeći u prvi mah tamo poći. Zapisivao je, naime, imena braće, kojih se dobrovoljno na poziv sv. Franje javilo čak 90 za drugi odlazak u Njemačku. Jordan je mislio da će svi oni biti mučenici; zato je zapisivao njihova imena. No, onda mu je jedan od tih rekao da će i on, Jordan, poći s njima u Njemačku. On se tome otimao, ali konačno je popustio i pošao s ostalima u Njemačku. Bio je to Božji plan. Opisuje vrlo mukotrpno putovanje do Njemačke, kada su se braća ponekad hranila plodovima koje su našli u šumi, jer nisu dobili od ljudi potrebni hranu. Dakako, Jordan opisuje dolazak i razvoj Reda manje braće u Njemačkoj, i to vrlo dobro i uspješno. Pamćenje ga nije izdalo.

4) KORINIKA SALIMBENEA PARMSKOG (str. 1622-1649). Brat Salimbene Adam Parmski, franjevac, rođen 1221. U Red manje braće primio ga je brat Ilija u Cremoni 1238. godine. On piše o 13 grijeha brata Ilije. Nadvladao je u sebi joakimski pokret. Piše o tadašnjim duhovnim pokretima: Aleluja, bičevaocima i vrećarima. Čuvao se od pretjerivanja spirituala. Njegova kronika je svojevrsna autobiografija. Malo piše o sv. Franji i prvim njegovim drugovima, a ponajviše opisuje Red manje braće. Začuđuje Salimbenova »nebriga« o sv. Franji. Živio je dvije godine s bratom Bernardom, drugom sv. Franje, ali u njegovom duhom spisu nema ništa o tom starom fratraru koji bi mu nešto imao reći o prvotnom bratstvu Reda. Salimbene je zadovoljan sa samostanskim načinom života, propovijedanjem, klerikalizacijom Reda. On zapostavlja redovničku braću. No, ipak daje sliku Reda koja je postojala u njegovo vrijeme, ipak nedugo poslije smrti sv. Franje.

IV. PAPINSKI DOKUMENTI O SV. FRANJI I REDU MANJE BRAĆE (str. 1651-1683)

U Uvodu u ovu cjelinu (str. 1653-1656) opisuje se nastanak i sadržaj pojedinih dokumenata, a u samim dokumentima njihov tekst.

1. »CUM DILECTIS« (str. 1657), 11. lipnja 1219., kojim papa Honorije III. potiče biskupe i prelate Crkve, da Manju braću primaju kao »ljude katolike i vjernike«.

2. »PRO DILECTIS« (str. 1657-1658), 29. svibnja 1220. godine, u kojem papa Honorije III. govori o pravovjernosti družbe (manje braće). Upotrebljava izraz: Red manje braće. Franju se po imenu uopće ne spominje, ali se četiri puta navodi Red (Ordo).

3. »CUM SECUNDUM CONSILIUM« (str. 1658-1659), 22. listopada (ili rujna – talijanski FF) 1220. U dokumentu papa Honorije III. govori o potrebi novicijata u Redu manje braće. Jakov Vitrijski u svom pismu iz 1220. godine piše da bi trebalo ustanoviti novicijat, što papa i čini. Pisac ovih redaka imao je u rukama ovu papinu bulu na pergameni (Sveti asiški samostan, Biblioteka, Arhiv).

4. »SOLET ANNUERE« (str. 1659-1664), kojim papa Honorije III. odobrava Pravilo Reda manje braće, 29. studenog 1223. godine. Uz dokumenta odobrenja donosi se cijeli tekst Pravila.

5. »QUIA POPULARES TUMULTUS« (str. 1665), kojim papa Honorije III. dopušta 3. prosinca 1224. Manjoj braći slavljenje Mise i časoslova u njihovim oratorijima.

6. »VINEAE DOMINI CUSTODES« (1665-1666), kojim papa Honorije III., 7. listopada 1225., daje ovlast propovijedanja saracenima, šalje Manju braću i dominikance u »Kraljevstvo Miramolino«. Papa također daje ovlast spomenutim redovnicima da otpadnike od vjere pomiruju sa Crkvom, da mogu odriješivati od izopćenja ...

7. »RECOLENTES QUALITER« (str. 1666-1667), 29. travnja 1228., kojim papa Grgur IX. navješćuje projekt gradnje jedne crkve u čast novog sveca, Franje, »u koju će se položiti njegovo tijelo« – i zato traži pomoć svih vjernika. Riječ je o budućoj Bazilici sv. Franje u koju je 1230. godine preneseno njegovo tijelo iz crkve sv. Juraja.

8. »MIRA CIRCA NOS« (str. 1667-1670), kojim papa Grgur IX. kanonizira sv. Franju Asiškoga,

16. srpnja 1228. godine. Papa prikazuje sv. Franju kao obnovitelja Crkve.

9. »QUO ELONGATI« (str. 1670-1674), kojim papa Grgur IX. intervenira, 28. rujna 1230., u Pravilo Manje braće, a Oporuku sv. Franje proglašava neobvezujućom, Oporuka nije normativne naravi. Papa je dao tumačenje nekih dijelova Pravila sedam do osam puta.

10. »ORDINEM VESTRUM« (str. 1675-1678), kojim papa Inocent IV. traži, 14. studenog 1245., kulturnu spremu kao nešto neophodno za Manju braću. Papa je ponovo potvrdio mogućnost da braća mogu primati novac po posrednicima. Papa je unio izmjene u gotovo sva poglavlja Parvila, te potvrdio zabranu vlasništva fratriba.

11. »ETSI ANIMARUM« (str. 1678-1681), kojim papa Inocent IV. piše 22. studenog 1254. u korist svjetovnog klera, te nameće brojna ograničenja i zabranu pastoralnog djelovanja prosjačkim redovima.

12. »NEC INSOLITUM« (1681-1683), kojim papa Aleksandar IV. opoziva, 22. prosinca 1254., prethodnu odluku pape Inocenta IV. Papa naređuje da se ništa ne izvršava od onoga što je njegov prethodnik, papa Inocent IV., u svom dokumentu »Etsi animarum« napisao bilo kao preporuku, zapovijed ili mišljenje.

— — —

(Nastavak slijedi u idućem broju Fraterintasa)

